

Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen järjestäminen 2026–2035

Palvelutarpeen muutokset ja järjestämisen vaihtoehdot

Sivistys- ja talouspalvelut Kankaanpään kaupunki

Sisällys

1.	Selvityksen lähtökohdat, tavoitteet ja arviointiperusteet	4
1.1.	Selvityksen tarkoitus, rajausta ja tietopohja	4
1.2.	Aiemmat selvitykset, linjaukset ja päätökset	5
1.3.	Tarkastelun tavoitteet ja arviointiperusteet	6
2.	Väestökehitys ja palvelutarpeen muutos	7
2.1.	Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys	8
2.2.	Perusopetuksen oppilasennuste	9
2.3.	Toiselle asteelle siirtyvien ikäluokkien kehitys	11
3.	Taloudelliset ja toiminnalliset lähtökohdat	12
3.1.	Kaupungin taloudellinen tilanne	13
4.	Palvelujen nykyinen järjestäminen ja kehitysnäkymät	14
4.1.	Varhaiskasvatuksen järjestäminen	14
4.2.	Esiopetuksen järjestäminen	17
4.3.	Perusopetuksen järjestäminen	17
4.4.	Lukiokoulutuksen järjestäminen	20
5.	Palvelujen järjestämisen vaihtoehdot	22
5.1.	Palvelut järjestetään nykyisellään	22
5.2.	Esiopetus siirretään koulujen yhteyteen	24
5.3.	Keskusta-alueen koulujen hallinnon tiivistäminen	27
5.4.	Perusopetuksen keskittäminen Keskustan, Venesjärven ja Honkajoen alueille	28
5.5.	Hongon päiväkodin toiminnan siirtäminen Honkajoen yhtenäiskoulun tiloihin	31
5.6.	Lukiokoulutuksen keskittäminen	32

6.	Muut talouden sopeuttamiskeinot	36
6.1.	Opetuksen laajuuteen ja sisältöön kohdistuvat muutokset	36
6.2.	Henkilöstöresurssin tarkistaminen	37
6.3.	Lakisääteisiä tehtäviä täydentävät palvelut ja toiminta	38
6.4.	Kehittämishankkeisiin osallistuminen.....	38
6.5.	Tilojen käytön ja toiminnan organisoinnin muutokset.....	39
6.6.	Muiden keinojen käytössä erityisesti huomioitavaa	40
7.	Vaihtoehtojen yhteenvetoa	41
8.	Johtopäätökset ja jatkovalmistelu	44
9.	Liitteet	47

1. Selvityksen lähtökohdat, tavoitteet ja arviointiperusteet

Vuoden 2026 talousarviossa on linjattu, että kaupungin talouden tasapaino-ohjelma päivitetään vuoden 2026 aikana erityisesti vuoden 2027 tulo- ja menorakenteessa tapahtuvien muutosten vuoksi. Talousarviossa tarkoitettua tasapaino-ohjelmaa valmistellaan kaupunginhallituksen ohjauksessa tavoiteohjelmana, ja siihen liittyviä teemoja on käsitelty kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston iltakouluissa. Talousarvion linjauksen mukaisesti valmistelussa huomioidaan tiedossa olevat muutokset kaupungin tulo- ja menopohjassa, lukiokoulutuksen valtionosuusrahoituksessa sekä väestörakenteessa. Lasten ja nuorten ikäluokkien jo tällä hetkellä käynnissä oleva pieneneminen vaikuttaa lähivuosina sekä varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen tarpeeseen että niiden rahoituspohjaan.

1.1. Selvityksen tarkoitus, raja- ja tietopohja

Selvityksen tarkoituksena on muodostaa päätöksenteon tueksi kokonaiskuva siitä, miten varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämistä voidaan sopeuttaa lasten ja nuorten määrän vähenemiseen sekä kaupungin rahoituspohjan muutoksiin. Selvitys ei sisällä päätöksiä yksittäisten toimintojen tai toimipaikkojen tulevaisuudesta, vaan se kokoaa jatkovalmistelun ja päätöksenteon pohjaksi vaihtoehtoja sekä tuo alustavasti esiin niihin liittyviä vaikutuksia ja huomioon otettavia näkökulmia.

Tarkastelu kohdistuu varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen sekä lukiokoulutukseen. **Varhaiskasvatuksen osalta tarkastelu ei tässä vaiheessa sisällä palveluverkon sopeuttamisehdotuksia käynnissä olevan Impivaaran päiväkodin tarveselvityksen vuoksi.** Muiden palvelujen osalta käsitellään järjestämisrakennetta, toimipaikkojen ja tilojen käyttöä, henkilöstöresurssien sopeuttamista sekä lakisääteisiä tehtäviä täydentäviä palveluja ja toimintoja. Selvityksessä huomioidaan myös yhteydet kaupungin tila- ja tukipalveluihin sekä muihin samoja tiloja käyttäviin palveluihin.

Selvityksen keskeisen tietopohjan muodostavat oppilasennusteet, Tilastokeskuksen väestöä, syntyvyyttä ja ikärakennetta koskevat aineistot, Kouluikkuna-tietopalvelun toiminnalliset ja taloudelliset vertailutiedot sekä Kuntaliiton aineistot. Lisäksi hyödynnetään kaupungin aiempia selvityksiä ja linjauksia sekä tietoja toimipaikkojen tiloista,

henkilöstöstä ja kustannuksista. Ennusteisiin liittyvä epävarmuus huomioidaan johtopäätöksissä: lähivuosien perusopetusikäisiä koskevat arviot perustuvat suurelta osin jo syntyneisiin ikäluokkiin. Varhaiskasvatuksen ja myös perusopetuksen pidemmän aikavälin tarpeeseen vaikuttavat myös muun muassa syntyvyyden, muuttoliikkeen ja palveluihin osallistumisen kehitys.

Selvityksen lähtökohtana on, ettei nykyistä palvelu- ja kustannusrakennetta voida väestörakenteen ja kaupungin tulopohjan muuttuessa säilyttää kaikilta osin ennallaan, vaan palvelujen järjestämistä on sopeutettava ennakoivasti vähenevään palvelutarpeeseen ja käytettävissä olevaan rahoitukseen.

1.2. Aiemmat selvitykset, linjaukset ja päätökset

Selvityksen taustalla ovat kaupungissa viime vuosina laaditut selvitykset sekä niiden pohjalta tehdyt linjaukset ja päätökset. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestämistä on tarkasteltu kokonaisuutena vuonna 2024 valmistuneessa palveluverkkoselvityksessä. Kaupunginhallituksen päätöksellä varhaiskasvatuksesta laadittiin myös erillinen palveluverkkoselvitys, joka valmistui alkuvuonna 2025. Osana vuoden 2024 talousarvion toteutusta varhaiskasvatuspalveluissa laadittiin myös selvitys Kankaanpää-lisän käyttöönotosta. Aiemmat selvitykset ovat luettavissa Kankaanpään kaupungin verkkosivuilta (kankaanpaa.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/).

Perusopetuksen osalta kaupunginvaltuusto linjasi vuonna 2024 § 35 koulun toiminnan jatkuvan, mikäli sen oppilasmäärä on syyskuun tilastointipäivänä vähintään 25. Linjauksen perusteella Niinisalon koulun toiminta päättyi 1.8.2025. Vuoden 2024 palveluverkkoselvityksessä todettiin, että varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämisen sopeuttamista koskevaa työtä on jatkettava lähivuosina ja tarkastelu ulotettava 2030-luvulle, jolloin myös yläkouluikäisten ja toiselle asteelle siirtyvien ikäluokat pienenevät. Nyt laadittava selvitys on jatkoa vuonna 2024 käynnistetylle tarkastelulle, ja siinä tarkasteluaika ulotetaan alustavasti 2030-luvulle. Viime vuosina laadituissa palveluverkkoselvityksissä on nostettu esiin mahdollisuus hyödyntää kouluilta vapautuvia tiloja esiopetuksen järjestämisessä. Tätä vaihtoehtoa tarkastellaan myös tässä selvityksessä.

Valmistelua ohjaavat myös Kankaanpään kaupunkistrategian 2030 tavoitteet sujuvista ja laadukkaista palveluista, resurssiviisaasta, asiakaslähtöisestä ja ratkaisukeskeisestä toimintatavasta, tasapainoisesta taloudesta sekä terveistä ja hyvinvoivista työyhteisöistä.

1.3. Tarkastelun tavoitteet ja arviointiperusteet

Tarkastelussa etsitään ratkaisuja, jotka muodostavat toiminnallisesti johdonmukaisen ja muuttuviin olosuhteisiin mukautuvan kokonaisuuden. Vaihtoehtoja tarkastellaan kokonaisuutena, sillä yhden toiminnon tai yksikön järjestämistä koskeva ratkaisu voi mahdollistaa, muuttaa tai sulkea pois muita vaihtoehtoja.

Vaihtoehtojen vaikutuksia tarkastellaan käytettävissä olevan tietopohjan ja valmisteluajataulun mahdollistamassa laajuudessa. Selvityksessä tuodaan alustavasti esiin vaihtoehtoihin liittyviä pedagogisia, toiminnallisia ja taloudellisia näkökulmia sekä mahdollisia vaikutuksia lapsiin ja nuoriin, henkilöstöön, tiloihin ja palvelujen saavutettavuuteen. **Kyse ei ole kattavasta vaikutusten arvioinnista, vaan tarkastelua täydennetään mahdollisessa jatkovalmistelussa sen kohteeksi valittavien vaihtoehtojen osalta.**

Vaihtoehtoja tarkastellaan useasta näkökulmasta. **Yksittäinen ratkaisu voi olla eri perustein arvioituna samanaikaisesti sekä myönteinen että kielteinen**, minkä vuoksi mitään vaihtoehtoja ei tarkastella ainoastaan niiden taloudellisten vaikutusten perusteella. Erityistä huomiota pyritään kiinnittämään ratkaisujen toiminnalliseen kestävyyteen sekä vaikutusten kohdentumiseen eri lapsi- ja oppilasryhmiin, henkilöstöön, kaupungin eri alueisiin ja palveluihin.

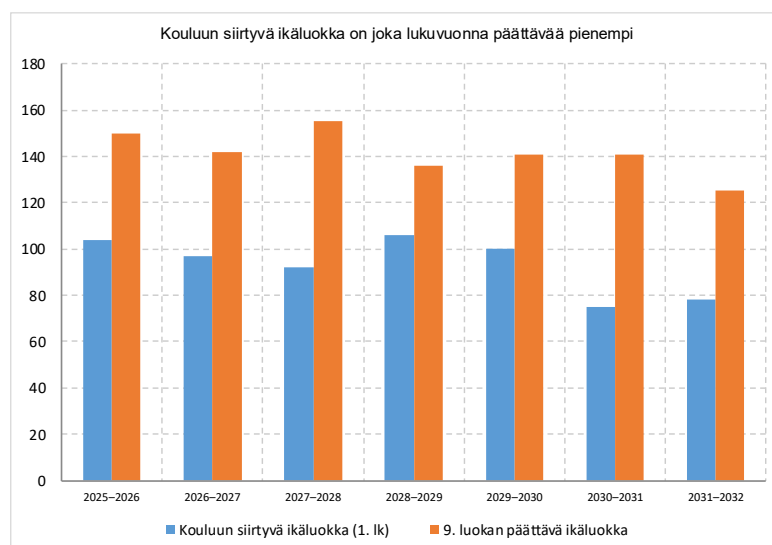
2. Väestökehitys ja palvelutarpeen muutos

Kankaanpään väkiluku on viime vuosina hieman kasvanut maahanmuuton seurauksena, mutta pitkän aikavälin väestökehitys on laskeva. Lasten, nuorten ja työikäisten määrä on vähentynyt samalla, kun ikääntyneiden osuus on kasvanut. Nuorimpien ikäluokkien koko on tällä hetkellä noin 70 lasta, kun esimerkiksi 12-vuotiaiden ikäluokassa on vielä noin 120 lasta. Ikäluokkien pieneneminen vaikuttaa varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen tarpeeseen ja järjestämiseen sekä kaupungin rahoituspohjaan.

Ikäluokkien pieneneminen näkyy palveluissa vaihteittain lasten varttuessa. Syntyvyyden lasku näkyy ensin varhaiskasvatuspalveluja käyttävien lasten määrään. Samat aiempaa pienemmät ikäluokat siirtyvät seuraavaksi esi- ja perusopetukseen ja myöhemmin toiselle asteelle.

Kuvassa 1 tämä näkyy siten, että 7-vuotiaiden ikäluokat pienenevät jo 2020-luvun jälkipuoliskolla noin 80 lapseen. Kuusitoistavuotiaiden määrässä vastaava muutos näkyy myöhemmin, koska samat ikäluokat saavuttavat tämän iän yhdeksän vuotta myöhemmin. Vielä 2020-luvun lopulla 16 vuotta täyttävät aiemmin syntyneet suuremmat ikäluokat, mutta 2030-luvun alkupuolella myös toiselle asteelle siirtyvien määrä alkaa vähentyä selvästi.

Yksittäisten vuosien välillä on vaihtelua, ja muuttoliike voi muuttaa ikäluokkien kokoa. Lähivuosien yleinen kehityssuunta on kuitenkin varsin hyvin ennakoitavissa, koska tarkastelujaksolla kouluikään tulevat ikäluokat ovat jo syntyneet.

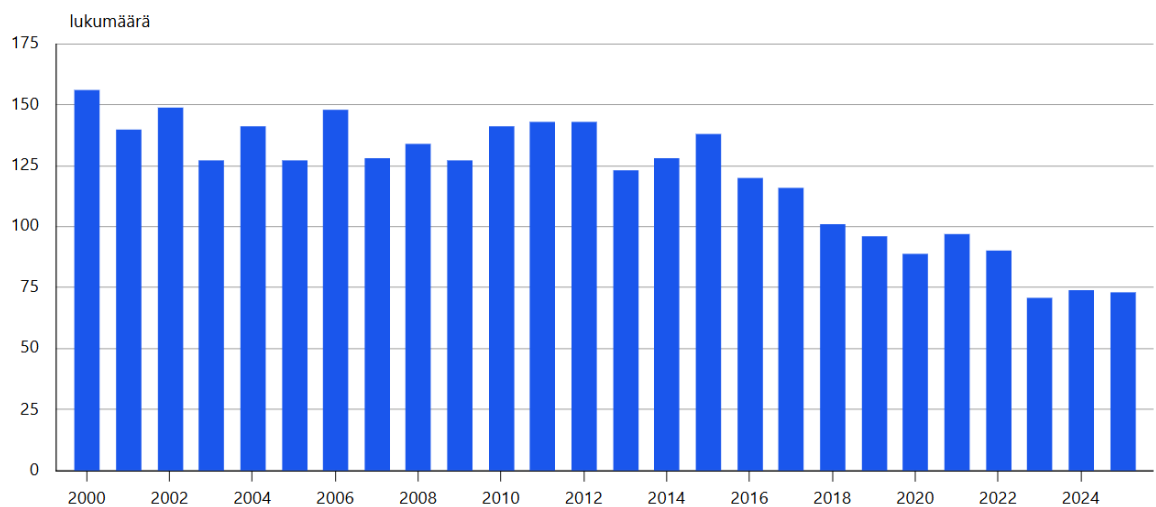

Kuva 1: Oppilasennusteeseen 10.03.2026 perustuva koulunsa aloittavan ja päättävän ikäluokan vertailu

2.1. Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys

Syntyvyys näyttää asettuneen Kankaanpäässä vuodesta 2023 lähtien aiempaa alemmalle tasolle. Nuorimmissa ikäluokissa on noin 70 lasta. Samaan aikaan varhaiskasvatukseen osallistuvien osuus on kasvanut erityisesti nuorimmissa ikäluokissa. Esimerkiksi samana vuonna kolme vuotta täyttävien lasten osallistumisaste on noussut vuodesta 2021 yli 20 prosenttiyksikköä. Osallistumisasteen kasvu on osittain tasanut ikäluokkien pienenemisen vaikutusta palvelutarpeeseen.

Elävänä syntyneet kunnittain 2000-2025
Kankaanpää

Päivitetty: 24.4.2026

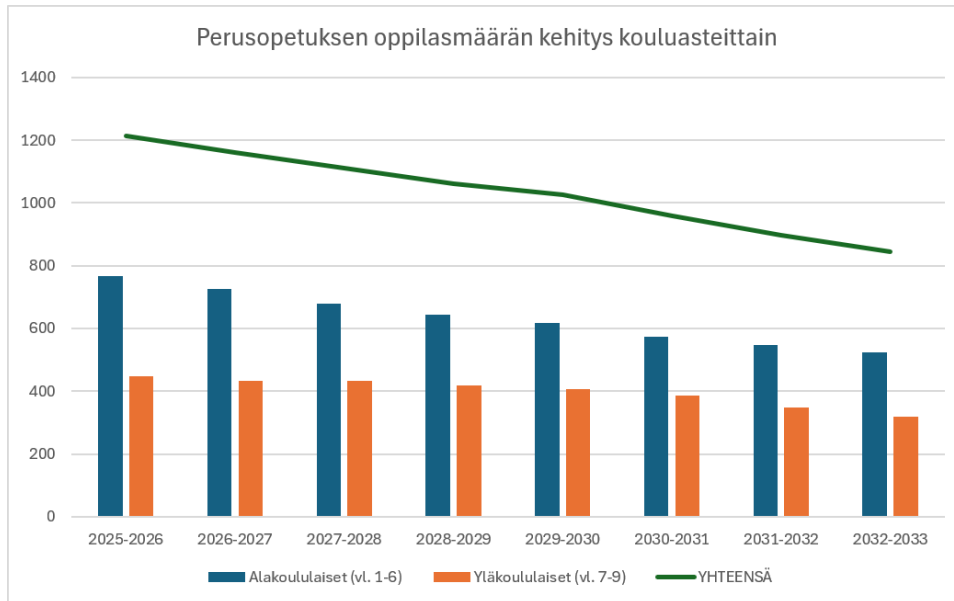
Lähde: Tilastokeskus, syntyneet

Kuva 2: Kankaanpäässä syntyneet vuosittain (lähde [Tilastokeskus](#), poimittu 09.09.2026)

Vuonna 2026 kolme vuotta täyttävä, vuonna 2023 syntynyt ikäluokka on ensimmäinen nykyistä pienempää ikäluokkakokoa edustava ikäluokka. Vuodelle 2026 Kankaanpäästä saadun ennakkotiedon mukaan Kankaanpäähän ennakoidaan syntyvän alle 60 lasta, mikä tukee oletusta ikäluokkien pysyvästä pienenemisestä. Mikäli tulevat ikäluokat ovat suunnilleen samankokoisia, varhaiskasvatusikäisten lasten määrä vähenee vielä lähivuosina. Palvelutarpeen väheneminen tasaantuu vuosikymmenen taitteessa, kun varhaiskasvatuksen piirissä olevat ikäluokat ovat pääosin uuden, pienemmän ikäluokkakoon mukaisia. Palvelutarpeeseen vaikuttaa kuitenkin lasten määrän lisäksi varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus, joka voi vielä nousta.

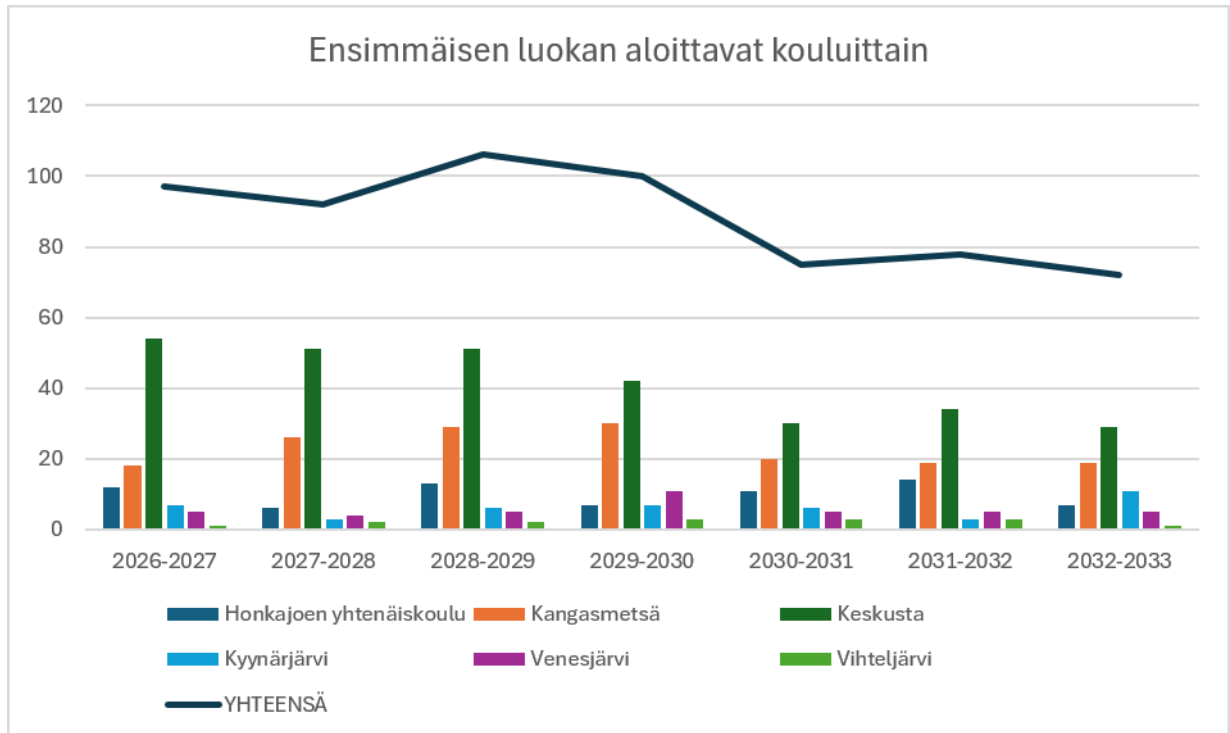
2.2. Perusopetuksen oppilasennuste

Perusopetuksessa olevien ikäluokkien koossa on tällä hetkellä huomattavia eroja. Lukuvuonna 2026–2027 yhdeksännellä vuosiluokalla on yli 140 oppilasta, kun ensimmäisellä vuosiluokalla aloitti 97 oppilasta. Perusopetuksesta poistuvat ikäluokat ovat tällä hetkellä merkittävästi suurempia kuin koulunsa aloittavat ikäluokat, minkä vuoksi perusopetuksen kokonaisoppilasmäärä vähenee tulevina vuosina voimakkaasti.

Kuva 3: Perusopetuksen oppilasmäärän kehitys kouluasteittain oppilasennusteen 10.03.2026 perusteella

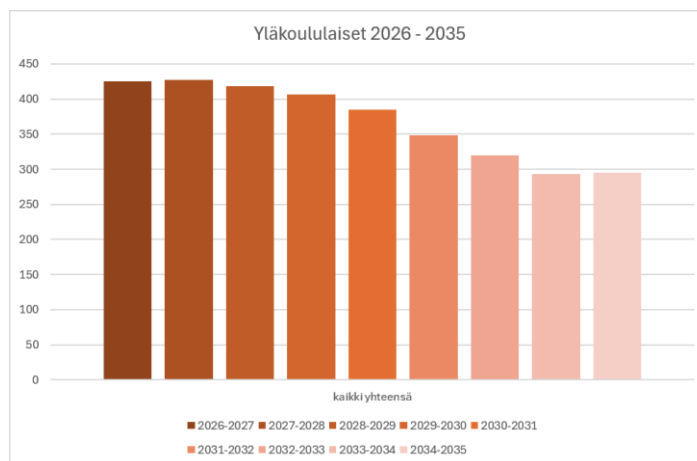
Oppilasmäärän väheneminen jakaantuu koko perusopetukseen siten, että peräkkäisten ikäluokkien väliset erot ovat pääsääntöisesti suhteellisen pieniä. Tämän vuoksi opetusryhmien määrää ei nykyisellä palvelurakenteella voida vähentää samassa suhteessa kuin oppilasmäärää. Oppilasmäärän väheneminen ei siten automaattisesti johda vastaavaan kustannusten pienenemiseen.

Kuva 4: Ensimmäisellä vuosiluokalla aloittavat oppilaat kouluittain vuosina 2026–2032

Peruskoulun aloittavien ikäluokkien koko vaihtelee vuosikymmenen loppuun saakka noin 90–105 oppilaan välillä. Vuonna 2030 ensimmäisellä vuosiluokalla aloittaa ennusteen mukaan selvästi pienempi, noin 75 oppilaan ikäluokka. Jos kouluverkko säilyy nykyisellään, nämä oppilaat jakautuvat kuuteen kouluun.

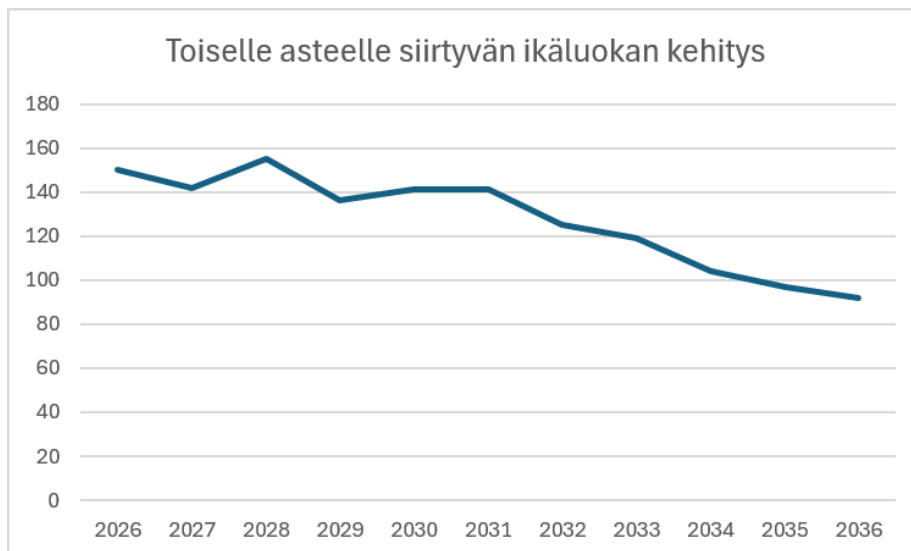
Perusopetuksen kokonaisoppilasmäärän lasku jatkuu pitkälle 2030-luvulle, kun aiempaa pienemmät ikäluokat etenevät perusopetuksessa ylemmille luokille. Väheneminen alkaa näkyä voimakkaasti myös yläkouluissa 2030-luvun alkuvuosina. Muutto-liike voi vaikuttaa ennusteen toteutumiseen.

Kuva 5: yläkouluikäisten oppilaiden määrän kehitys 2026–2034 oppilasennusteen 10.03.2026 perusteella

2.3. Toiselle asteelle siirtyvien ikäluokkien kehitys

Perusopetuksensa päättävien määrä vaihtelee Kankaanpäässä 2030-luvun alkuun saakka pääosin noin 130–150 oppilaan välillä. Tämän jälkeen aiempaa pienemmät ikäluokat saavuttavat perusopetuksen päättövaiheen, ja toiselle asteelle siirtyvien määrä alkaa vähentyä selvästi.

Kuva 6: perusopetuksensa päättävien määrän kehitys Kankaanpäässä vuosina 2026–2035 oppilasmäärän 10.03.2026 perusteella

Kankaanpäässä hieman yli 40 prosenttia ikäluokasta on viime vuosina hakeutunut lukiokoulutukseen. Koko Pohjois-Satakunnan seutukunnassa lukioon ensisijaisesti hakevien osuus on laskenut alle 40 prosenttiin. Myös alueen ikäluokkien ennakoitua pienenevän voimakkaasti. Kuntaliiton **Saavutettava lukiokoulutus** -selvityksen (2026) mukaan lukio-opiskelijoiden määrän ennakoitua vähenevän Pohjois-Satakunnan seutukunnassa 39 prosenttia vuodesta 2026 vuoteen 2040 mennessä. Kehitys pienentää merkittävästi alueen lukiokoulutuksen opiskelijapohjaa, vaikka opiskelijamäärään vaikuttavat myös lukioon hakeutuvien osuus, opiskelijoiden liikkuvuus kuntien välillä sekä lukioden vetovoima.

3. Taloudelliset ja toiminnalliset lähtökohdat

Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen sopeuttamistarve perustuu samanaikaisesti kaupungin tulopohjan heikkenemiseen ja palvelutarpeen vähenemiseen.

Lasten ja nuorten ikäluokkien pieneneminen vähentää kaupungin peruspalvelujen valtionosuuksia vuoteen 2030 mennessä yli kaksi miljoonaa euroa vuodessa¹. Lisäksi lukiokoulutuksen rahoituslain muutos pienentää kaupungin saamaa valtionosuusrahoitusta jo ennen kuin opiskelijamäärän ennakoitu väheneminen alkaa vaikuttaa rahoitukseen.

Menot eivät vähene automaattisesti lasten ja oppilaiden määrän sekä kaupungin tulojen pientyessä. Merkittävä osa palvelujen kustannuksista liittyy henkilöstöön, toimipaikkoihin ja tiloihin, eikä näitä kustannuksia voida vähentää suoraan lapsi- ja oppilasmäärän muutoksen mukaisesti. Jos palvelujen järjestämistavat ja käytössä olevat tilat säilyvät ennallaan, kustannukset lasta ja oppilasta kohden kasvavat ja aiempaa suurempi osa palveluista joudutaan rahoittamaan kaupungin muilla tuloilla.

Henkilöstötarpeen sopeuttamista rajoittaa erityisesti ikäluokkien pienenemisen jakautuminen useisiin kouluihin ja vuosiluokille. Oppilasmäärän on vähennyttävä useissa peräkkäisissä ikäluokissa, ennen kuin kokonaisia opetusryhmiä voidaan jättää muodostamatta. Jokaisessa toimipaikassa tarvitaan lisäksi tietty vähimmäishenkilöstö opetuksen, johtamisen, valvonnan ja oppimisen tuen järjestämiseksi. Henkilöstörakenteen tarkoituksenmukainen sopeuttaminen edellyttää käytännössä myös opetusryhmiä tai toimipaikkoja koskevia rakenteellisia ratkaisuja.

Palvelujen järjestämistä ja kustannusrakennetta on tämän vuoksi välttämätöntä sopeuttaa väestörakenteen ja rahoituspohjan muutoksiin. Ennakoiva päätöksenteko mahdollistaa huolellisesti valmisteltujen muutosten toteuttamisen siten, että palvelujen laatu, lakisääteisten tehtävien hoitaminen ja ratkaisujen toiminnallinen kestävyys voidaan turvata myös pienenevien ikäluokkien tilanteessa.

¹ Arviointi on tehty vuoden 2026 valtionosuustasolla huomioiden opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin tehty muutos lukioiden osalta sekä ikäluokkien pienenemisen vaikutus peruspalveluiden rahoitukseen.

3.1. Kaupungin taloudellinen tilanne

Vuoden 2026 alkuperäinen talousarvio oli on noin 1,1 miljoonaa euroa alijäämäinen, ja Pohjois-Satakunnan Seutuverkon myynnin satunnainen tuotto 1,1 miljoonaa euroa huomioiden tulos olisi lähellä nollatasoa.

Kesäkuun toteuma noin 1,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen, mistä 1,1 miljoonaa euroa on edellä mainittua myyntituottoa.

Vuoden 2027 talousarviosta laadittu painelaskelma osoittaa yli 2 miljoonan alijäämää ja arvion mukaan alijäämäkehitys jatkuu ja osin kiihtyy taloussuunnitelmakaudella ilman onnistuneita tasapainotustoimia.

Alijäämä on vuosittain 2-4 miljoonaa euroa. Talousarvioprosessissa on tavoitteena vähentää alijäämän määrää ja tehdä muutoksia suunnitelmallisesti. Raamin alijäämä 1,0 miljoonaa on painelaskelman tasoa pienempi johtuen 1,1 miljoonan euron tasapainotustoimista. Laadittu järjestämissuunnitelma on osa tasapainotustoimia.

Vuosien 2025 ja 2026 ylijäämää arvioitaessa on huomioitava, että kotoutumiskorvaukset sekä valmistavan opetuksen tulot olivat yhteensä lähes 2,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 puolivuotistoteuma sisältää näitä tuloja ja satunnaista tuottoa noin 1,9 miljoonaa euroa. Tulorakenne ei siten ole pysyvästi vuosien 2025 ja 2026 tasolla. Lisäksi on huomioitava aiemmin mainittu yli kahden miljoonan euron vähennys valtionosuuspohjaan.

Verotulojen kasvu ei riitä kattamaan tulopohjan muutoksia sekä menorakenteen palkankorotuksiin ja inflaatioon perustuvaa kasvua ilman tasapainotustoimia.

4. Palvelujen nykyinen järjestäminen ja kehitysnäkymät

Tässä luvussa kuvataan tiiviisti nykyiset palvelut perustuen mm. aikaisempiin selvityksiin ja viranhaltijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin.

4.1. Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Kaupungin järjestämän varhaiskasvatuksen (sisältäen päiväkotitoiminnan ja perhepäivähoidon) kustannukset lasta kohden ovat nousseet vuoden 2022 noin 13 000 eurosta vuoden 2025 noin 16 700 euroon. Noususta huolimatta Kankaanpään lapsikohdaiset kustannukset ovat koko tarkastelujakson ajan olleet vertailukuntien alhaisimpia (taulukko 1, lähde Kouluikkuna-tietopalvelu).

Lapsikohtaisten kustannusten kehitykseen vaikuttavat yleisen kustannustason nousun lisäksi muun muassa henkilöstörakenne, palvelujen käyttöaste, toimipaikka-verkko sekä varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä. Lasten määrän vähenemässä kustannukset eivät alene samassa suhteessa, sillä merkittävä osa toiminnan menoista on henkilöstöön ja tiloihin liittyviä kustannuksia. Mikäli palvelurakenne ja käytössä olevat tilat säilyvät ennallaan lapsimäärän pienentyessä, kustannukset lasta kohden todennäköisesti kasvavat. Tämän vuoksi lapsimäärän kehitystä, toimipaikkojen käyttöastetta ja palvelujen järjestämistapoja on tarpeen tarkastella kokonaisuutena.

Kunnan järjestämä varhaiskasvatus, €/lapsi				
	2022	2023	2024	2025
Eura	14 098 €	15 747 €	17 406 €	18 379 €
Eurajoki	19 718 €	22 641 €	23 247 e	26 208 €
Huittinen	14 251 €	16 315 €	15 562 €	18 271 €
Kankaanpää	13 038 €	15 589 €	16 212 €	16 669 €
Ulvila	18 378 €	19 245 €	17 592 €	18 398 €

Taulukko 1: Vertailu lakisääteisesti järjestettävän päiväkotitoiminnan ja perhepäivähoidon kustannuksista kunnittain 2022–2025 (Kouluikkuna tietopalvelu, luettu 9.9.2026)

Varhaiskasvatuksen toimintaa mukautetaan lapsimäärän vaihteluihin myös toimintavuoden aikana muun muassa lapsiryhmien määrää järjestelemällä. Tästä syystä toimintakaudella 2026–2027 Jalavan päiväkodissa ei ole ryhmää, mikä vähensi henkilöstötarvetta keväästä 2025 seitsemällä. Viime vuosina perhepäivähoitajien määrä on vähentynyt eläköitymisten myötä, eikä heidän tilalleen ole saatu rekrytoitua uusia työntekijöitä. Lapsimäärän pidempiaikainen väheneminen edellyttää kuitenkin myös

toimipaikkojen käyttöasteen, tilatarpeiden ja palvelujen järjestämistapojen kokonaisarviointia, jotta toiminta ja kustannusrakenne vastaavat muuttuvaa palvelutarvetta.

Parhaillaan laadittavassa, marraskuun puoliväliin mennessä valmistuvassa Im-pivaaran päiväkodin tarveselvityksessä arvioidaan tilojen tulevaa tarvetta suhteessa lapsimäärän kehitykseen ja varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuuteen.

Varhaiskasvatuksen kustannukset, euroa per laskennallinen lapsi vuonna 2025

	Eura	Kankaanpää	Ulvila	Vertailujoukon keskiarvo
Laskennalliset lapset	398	381	412	1 190
Kokopäiväiset lapset	297	291	311	899
Henkilöstökulut per laskennallinen lapsi	10 051	10 567	11 237	10 626
Muiden palvelujen ostot	527	473	286	426
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	133	147	464	252
Vuokrakulut (ulkoiset)	99	18	1 094	417
Muut kulut	39	18	51	36
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	10 849	11 223	13 131	11 758
Sisäiset toimintakulut	4 443	2 847	2 760	3 344
..josta: sisäiset palvelujen ostot	1 669	1 679	2 570	1 984
..josta: sisäiset vuokrat	2 774	1 163	184	1 356
Poistot ja arvonalentumiset	177	7	331	175
Vyörytyskulut	740	1 416	1 778	1 318
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	16 210	15 492	18 000	16 595
Maksutuotot	644	573	622	614
Tuet ja avustukset	12	72	11	31
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	656	645	633	645
Sisäiset toimintatuotot				
Vyörytystuotot		231		75
Käyttötuotot yhteensä	656	876	633	719
Nettokäyttökustannus	15 554	14 617	17 367	15 876
Nettokäyttökustannus ilman maksutuottoja	16 198	15 190	17 990	16 490

Taulukko 2: Varhaiskasvatuksen oman toiminnan kustannukset kustannuserittäin vuonna 2025 (Kouluikkuna-Tietopalvelu, luettu 10.09.2026)

JÄRJESTÄMISTAPA	LAPSIMÄÄRÄ 10.9.2026	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	KUSTANNUS LASTA KOHDEN VUODESSA
KUNNALLINEN PÄIVÄKO-TIHOITO	284 laskennallista lasta	5 113 448 €	18 005 €
PERHEPÄIVÄHOITO	41	816 696 €	19 919 €
PALVELUSETELISTÄ AIHEUTUVA KUSTANNUS	103,75 laskennallista lasta	963 549 €	9 287 €

Taulukko 3: Varhaiskasvatuksen eri toimintamuotojen laskennallinen lapsikohtainen kustannusarvio perustuen tilinpäätökseen 2025 ja lapsimääriin 10.09.2026. **HUOM! Kustannukset eivät ole keskenään vertailukelpoiset palvelujen sisällöllisistä eroista johtuen.**

Tuotantokustannuslaskelman perusteella varhaiskasvatuksen arvioidut vuosikustannukset ovat perhepäivähoidossa noin 19 900 euroa lasta kohden ja kunnallisessa päiväkotihoidossa noin 18 000 euroa lasta kohden. Kunnallisen päiväkotihoidon osalta laskelma kuvaa kaupungin oman toiminnan kustannuksia (ei sisällä tuottoja, poistoja tai vyörytyksiä). Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen osalta kyse on kaupungin palvelusetelillä maksamasta osuudesta, ei palvelun koko tuotantokustannuksista. Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukseksi muodostuu noin 9 300 euroa laskennallista lasta kohden vuodessa. **Kustannukset eivät ole keskenään vertailukelpoiset**; edellä kuvatun laskentatapaan liittyvän eron lisäksi kunnallisen päiväkotihoidon kustannuksia nostaa merkittävästi vuorohoidon ja pienryhmähoidon järjestäminen sitä tarvitseville lapsille (pelkästään näistä arvioidut yhteenlasketut kustannukset ovat noin 450 000 € vuodessa²). Yksityiset päiväkodit eivät myöskään toistaiseksi täytä varhaiskasvatustilain vuonna 2030 edellyttämään henkilöstörakennetta toisin kuin kunnalliset päiväkodit, joissa henkilöstörakenteen muuttamiseen on varauduttu jo vuosia. Toistaiseksi kunnallisen päiväkotihoidon lapsikohtaisia kustannuksia ovat nostaneet myös pienet yksiköt, joissa henkilöstöresurssi lasta kohden on suurempi.

Laskelmassa varhaiskasvatuksen hallinnon kustannukset on jaettu kunnallisen päiväkotihoidon, perhepäivähoidon ja yksityisen varhaiskasvatuksen kesken toiminnan laajuuden perusteella. Jakoperusteena ovat kunnallisten päiväkotien 18 lapsiryhmää, 11 perhepäivähoitajaa ja yksityisten päiväkotien viisi lapsiryhmää. Lapsikohtaiset kustannukset on laskettu 10.9.2026 tilanteen mukaisilla lapsimäärillä: perhepäivähoitossa oli 41 lasta, kunnallisessa päiväkotihoidossa 284 lasta ja palvelusetelitoiminnassa 103,75 laskennallista lasta. Perhepäivähoidon lapsimäärässä ei käytetä laskennallista lapsimäärää, koska lainsäädännön mukaan suhdeluku ei perhepäivähoitossa vaihtelee lasten iän mukaan kuten päivähoitossa.

Laskelman mukaan palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kaupungille aiheutuva kustannus on selvästi kunnallista päiväkotihoidon ja perhepäivähoitoa pienempi.

² Summa muodostuu pienryhmissä työskentelevien kahdeksan vakituisen tuen lastenhoitajan tai avustajan sekä vuorohoidossa normaalin henkilöstömitoituksen lisäksi tarvittavan vähintään neljän työntekijän henkilöstökustannuksista. Laskelma ei sisällä hanketyöntekijöitä. Vuorohoidon henkilöstötarve voi olla tätä suurempi yöhoidon tarpeesta riippuen.

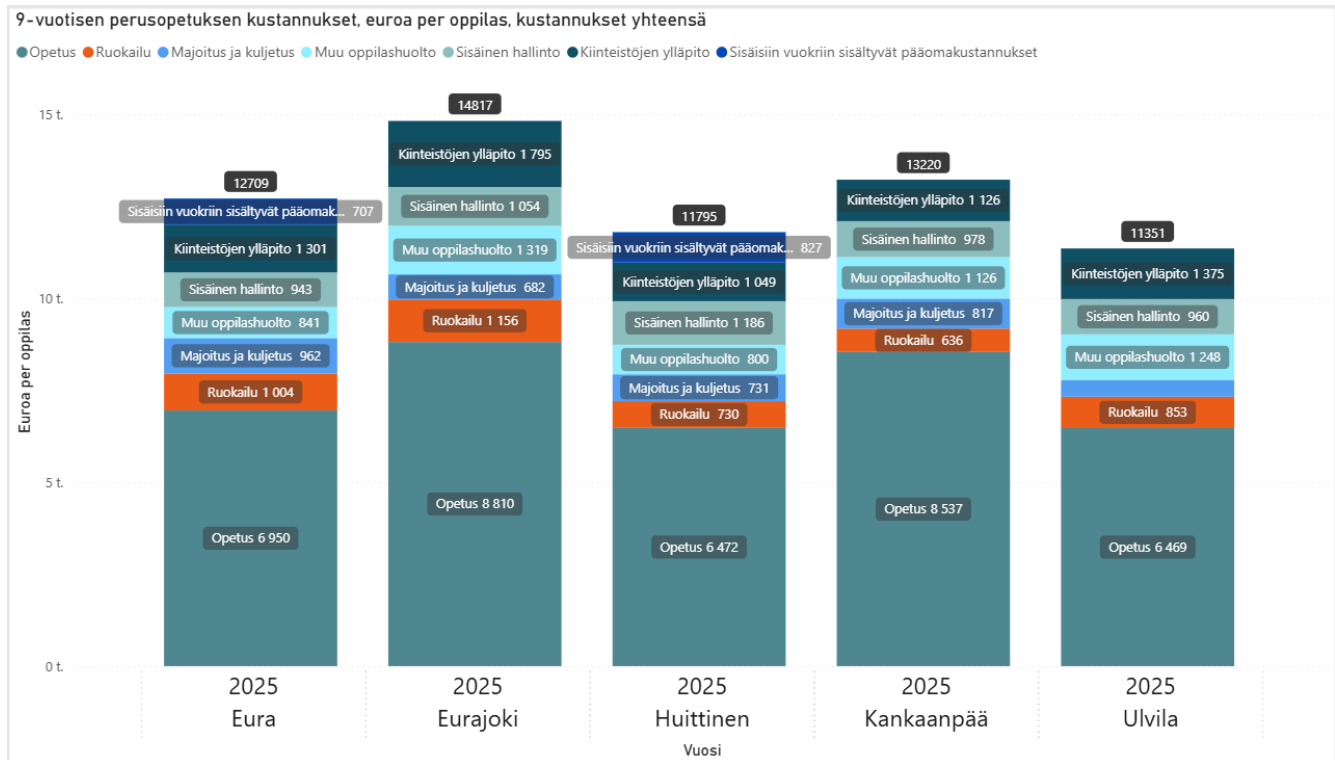
Järjestämistapojen kustannuksia ei kuitenkaan voida verrata sellaisinaan. Kunnallisen toiminnan laskelma sisältää palvelun tuottamisesta aiheutuvat toimintakulut, kun taas palvelusetelin kustannus kuvaa kaupungin maksettavaksi jäävää osuutta. Lisäksi laskelma perustuu vuoden 2025 kustannuksiin ja syyskuun 2026 lapsimääriin, minkä vuoksi tuloksiin tulee suhtautua kriittisesti.

4.2. Esiopetuksen järjestäminen

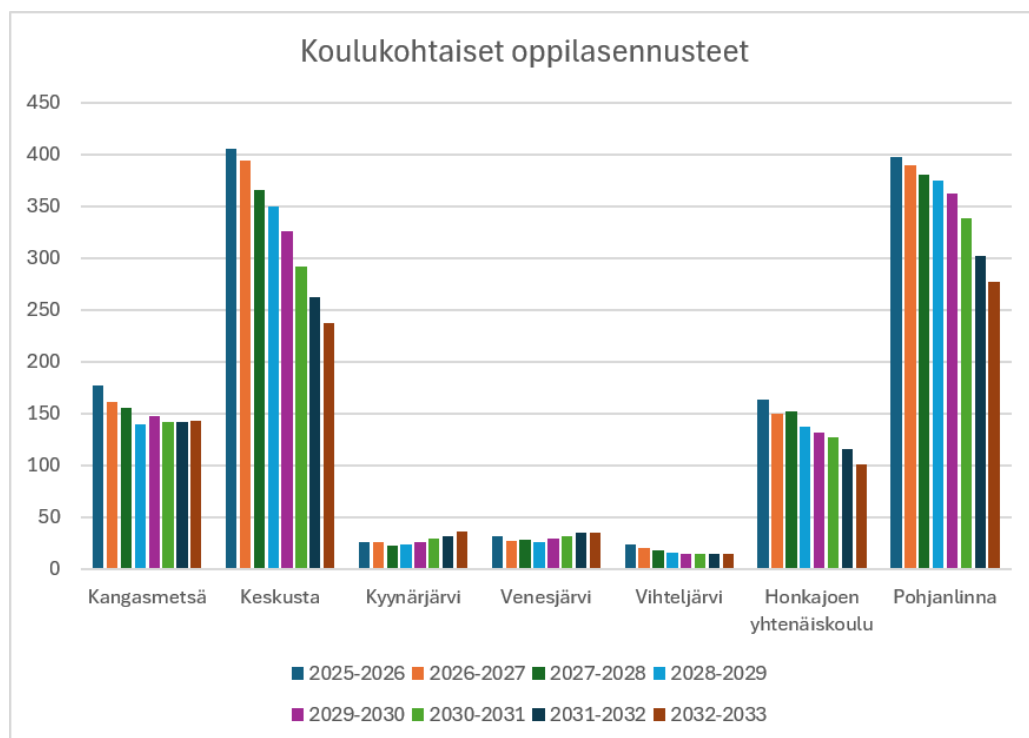
Esiopetus järjestetään pääsääntöisesti päiväkotien yhteydessä pois lukien Honkajoen alue, jossa esiopetus järjestetään osana yhtenäiskoulun toimintaa. Aiemmassa varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksessä (2024) esiopetuksen järjestämistä tarkasteltiin osana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilojen kokonaisuutta. Selvityksessä arvioitiin, että pienenevien ikäluokkien myötä alakouluilta voisi vapautua tiloja varhaiskasvatuksen järjestämisen esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen käyttöön vuodesta 2029 alkaen. Tavoitteeksi hahmoteltiin esiopetuksen järjestämistä keskustan alueella alakoulujen yhteydessä sekä vuorohoitoa tarvitseville lapsille Petäjäisen päiväkodissa. Venesjärven esiopetuksen järjestämistä esitettiin tarkasteltavaksi erikseen. Ratkaisujen todettiin edellyttävän yhteensovittamista perusopetuksen tilatarpeiden ja mahdollisten kouluverkkoa koskevien muutosten kanssa.

4.3. Perusopetuksen järjestäminen

Perusopetuksen järjestämisessä keskeinen lähtökohta on oppilasmäärän ennakoitu merkittävä väheneminen. Palvelujen nykyinen rakenne, koulujen tilat ja henkilöstö on mitoitettu nykyistä huomattavasti suuremmalle oppilasmäärälle, minkä vuoksi rakenteen säilyminen ennallaan kasvattaisi oppilaskohtaisia kustannuksia. Vuoden 2025 vertailussa Kankaanpään perusopetuksen kustannukset olivat 13 220 euroa oppilasta kohden, mikä oli vertailukunnista toiseksi korkein (Kouluikkuna-tietopalvelu). Oppilasmäärän pienentyessä on siten tarpeen arvioida koulujen tilankäyttöä, opetusryhmien muodostamista, henkilöstörakennetta ja muita opetuksen järjestämistapoja kokonaisuutena. Tarkastelussa on samalla huolehdittava opetuksen laadusta, oppimisen tuen saatavuudesta, kohtuullisista koulumatkoista sekä alueellisesta yhdenvertaisuudesta.

Kuva 7: Perusopetuksen toiminnoittaisten kustannusten kuntien välinen vertailu vuonna 2025 (Kouluikuna-tietopalvelu, luettu 9.9.2026)

Kuva 8: Koulukohtaiset oppilasennusteet 2025–2032 oppilasennusteen 10.03.2026 perusteella, huom. Kangasmetsän ja Keskustan kouluilla on pitkälti yhtenevä oppilaaksiottoalue

Keskusta-alueen koulujen eli Kangasmetsän, Keskustan ja Pohjanlinnan koulujen yhteenlasketun oppilasmäärän ennustetaan vähenevän lukuvuoden 2025–2026 yhteensä 981 oppilaasta 657 oppilaaseen lukuvuoteen 2032–2033 mennessä. Oppilaita olisi tällöin 324 nykyistä vähemmän, ja koulutilojen laskennallinen käyttöaste laskisi noin 67 prosenttiin nykyisestä. Oppilasmäärä vähenee kaikissa kolmessa koulussa, mutta käytössä olevat tilat ja niihin liittyvät kustannukset eivät vähene samassa suhteessa. Pelkästään keskusta-alueen kolmen koulukiinteistön sisäiset vuokrat ovat nykyisin yhteensä noin 469 000 euroa vuodessa, minkä lisäksi noin 4,5 kilometrin päässä keskustasta sijaitsevan Kyynärjärven koulun tilakustannukset ovat noin 95 000 euroa vuodessa. **Kehitys antaa aiheen tarkastella koulujen tilojen käyttöä ja toimintojen tarkoituksenmukaista sijoittumista kokonaisuutena.**

Koulujen sisäiset vuokrat	
Kangasmetsän koulu ja Tähtitorni	68 553,15
Keskustan koulu ja Kukonlaulu	188 418,20
Kyynärjärven koulu	94 355,50
Venesjärven koulu	64 423,66
Vihteljärven koulu	61 827,60
Honkajoen yhtenäiskoulu	155 204,33
Pohjanlinnan koulu	211 935,34

Taulukko 4: Koulujen sisäiset vuokrat vuonna 2026

Koulun oppilaaksiottoalueella syntyneiden lasten määrä ei sellaisenaan ennakoivalu-
een koulussa myöhemmin aloittavien oppilaiden määrää. Vuosina 2021–2026 kou-
lunsa aloittaneiden tarkastelussa havaittiin, että Keskustan ja Kangasmetsän kou-
luissa ensimmäisen luokan aloittaneita on ollut säännönmukaisesti alueella synty-
nyttä ikäluokkaa enemmän. Vihteljärven, Venesjärven ja Kyynärjärven kouluissa
aloittaneiden määrä on puolestaan jäänyt useimpina vuosina alueella seitsemän
vuotta aikaisemmin syntyneiden määrää pienemmäksi. Eroihin vaikuttavat muun mu-
assa perheiden muuttoliike sekä oppilaiden sijoittuminen muulle kuin syntymähetken
asuinalueen mukaiseen kouluun. Koulukohtaisiin oppilasennusteisiin liittyy tämän
vuoksi epävarmuutta, vaikka koko kaupungin ikäluokkien kehitys on jo syntyneiden
lasten osalta melko hyvin ennakoitavissa.

Koulu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Keskiarvo
Keskusta	22,1%	24,4%	22,7%	18,8%	11,6%	17,4%	19,5%
Kangasmetsä	10,6%	13,9%	6,7%	14,2%	18,8%	16,9%	13,5%
Vihteljärvi	-27,3%	-31,9%	-34,1%	-28,9%	-10,8%	-13,8%	-24,5%
Venesjärvi	-36,5%	-26,5%	-31,3%	-32,8%	-32,6%	-19,1%	-29,8%
Kyynärjärvi	-19,4%	-8,7%	-22,9%	-22,4%	-25,5%	-46,8%	-24,3%
Pohjanlinna	1,4%	-4,6%	5,1%	6,0%	4,4%	9,0%	3,5%

Taulukko 5: Ensimmäisen luokan aloittaneiden määrä suhteessa koulualueella syntyneeseen ikäluokkaan vuosina 2021–2026 (%)

4.4. Lukiokoulutuksen järjestäminen

Kankaanpään kaupunki järjestää lukiokoulutusta Kankaanpään Yhteislyseossa ja Honkajoen lukiossa. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muutos³ pienentää kaupungin saamaa valtionosuusrahoitusta jo ennen opiskelijamäärän ennakoitua vähenemistä. Muutoksen vaikutusta lieventävä siirtymäjärjestely on voimassa vuosina 2026–2027 siten, että siirtymäajan hyvitys kattaa vuonna 2026 vielä 67 prosenttia ja vuonna 2027 33 prosenttia rahoituksen vähennyksestä. Vuodesta 2028 alkaen hyvitystä ei enää makseta. Jo vuonna 2026 kaupungin lukiokoulutuksen valtionosuus on lakimuutoksen vuoksi yli 180 000 euroa pienempi⁴ kuin se olisi ollut aiemman rahoitusjärjestelmän perusteella. Vuoden 2026 rahoitustasoon perustuvan laskelman mukaan lukioiden vuosittainen valtionosuus pienenee siirtymäkauden aikana noin 2,16 miljoonasta eurosta noin 1,79 miljoonaan euroon. Vuonna 2028 lukiokoulutuksen vuotuinen valtionosuus on arviolta noin 370 000 euroa pienempi kuin vuonna 2026. Opiskelijamäärän myöhempi väheneminen voi pienentää rahoitusta edelleen. **Rahoituksen nopea aleneminen kasvattaa kaupungin omalla rahoituksella katettavaa osuutta ja lisää tarvetta tarkastella lukiokoulutuksen järjestämistapaa ja kustannusrakennetta kokonaisuutena.**

Vuonna 2025 Kankaanpään lukiokoulutuksen kokonaiskustannukset olivat 11 632 euroa opiskelijaa kohden, mikä oli hieman vertailukuntien keskiarvoa korkeampi

³ Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta 803/2024 ja valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 158/2025

⁴ Lakimuutoksen vaikutusta vuoden 2026 rahoitusosuuteen on arvioitu vuoden 2026 yksikkörahoituksen tasossa

(Kouluikkuna-tietopalvelu). Opetuksen kustannukset olivat Kankaanpäässä vertailuryhmän korkeimmat. Korkeita kustannuksia tasapainotti kuitenkin vertailukuntiin nähden suuri valtionosuusrahoitus, minkä vuoksi kaupungin oma rahoitusosuus, 1 189 euroa opiskelijaa kohden, oli vertailun pienin. Rahoitusuudistuksen myötä tämä valtionosuusrahoitukseen perustunut asema heikkenee. Jos toiminnan kustannukset säilyvät nykyisellä tasolla, valtionosuuden väheneminen kasvattaa olennaisesti kaupungin omaa rahoitusosuutta ja lisää tarvetta tarkastella lukiokoulutuksen kustannusrakennetta ja järjestämistapoja.

Lukiokoulutuksen kustannukset yhteensä, euroa per opiskelija vuonna 2025

	Eurajoen kunta	Euran kunta	Huittisten kaupunki	Kankaanpään kaupunki	Uvilan kaupunki	Vertailujoukon keskiarvo
Laskennallinen opiskelijamäärä	182	167	202	209	247	1007
Opetus	7 230	6 886	6 482	7 691	5 849	6 780
Ruokailu	773	817	468	556	518	612
Majoitus ja kuljetus	0	0	0	0	0	0
Oppimateriaalit ja välineet	498	272	260	489	490	409
Muu opiskelijahuolto	0	0	0	1	7	2
Hallinto	727	1 003	1 350	1 129	927	1 030
Kiinteistöjen ylläpito	1 503	1 810	950	1 158	1 047	1 260
Valtionosuuspohjaan kuuluvat	10 731	10 788	9 510	11 025	8 839	10 093
Sisäisiin vuokriin sisältyvät pääomakustannukset	0	1 252	598	0	0	328
Poistot	797	515		12	178	276
Valtionosuusjärjestelmään kuulumaton	3	791	316	595	360	407
Yhteensä	11 530	13 346	10 424	11 632	9 376	11 103
Valtionosuusrahoitus	8 293	9 154	7 968	10 444	7 890	8 718
Kunnan panostus	3 237	4 191	2 456	1 189	1 487	2 385

Taulukko 6: Vertailu lukiokoulutuksen opiskelijakohtaisista kustannuksista vuonna 2025 (Kouluikkuna-tietopalvelu, luettu 9.9.2026)

5. Palvelujen järjestämisen vaihtoehdot

Tässä luvussa esiteltäviä järjestämisvaihtoehtoja arvioidaan mahdollisimman yhdenmukaisin perustein. Koska vaihtoehdot ovat laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan erilaisia, kunkin vaihtoehdon kohdalla painotetaan niitä näkökulmia, joihin ratkaisu olennaisesti vaikuttaa.

Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti vaikutuksia lapsiin ja perheisiin, toiminnan järjestämiseen, henkilöstöön, tilojen käyttöön, kuljetuksiin sekä kaupungin talouteen. Lisäksi arvioidaan vaihtoehtojen toteutettavuutta, aikataulua ja kykyä mukautua lapsi- ja oppilasmäärien muutoksiin. Tarkastelussa tuodaan esiin vaihtoehtojen keskeiset hyödyt ja mahdollisuudet sekä niihin liittyvät haitat, riskit ja epävarmuudet. Vaihtoehtojen keskinäiset yhteydet ja yhteisvaikutukset huomioidaan kokonaisarviossa.

Tässä luvussa **ei käsitellä varhaiskasvatuksen keskusta-alueen yksikkörakenteen muutoksia käynnissä olevan Impivaaran päiväkodin tarveselvityksen vuoksi.**

5.1. Palvelut järjestetään nykyisellään

Vaihtoehdossa varhaiskasvatuksen ja opetuksen nykyinen palvelurakenne sekä toimipaikat säilyvät ennallaan. Palveluja järjestetään nykyisissä toimipisteissä pääosin nykyisellä tavalla, eikä palvelurakenteeseen tehdä uusia rakenteellisia muutoksia. Koulujen toiminnan jatkumiseen sovelletaan kuitenkin kaupunginvaltuuston aiempaa linjausta, jonka mukaan koulun toiminnan jatkoa tarkastellaan, mikäli sen oppilasmäärä on 20.9. alle 25 oppilasta. Varhaiskasvatuksessa ryhmät perustetaan jo nykyisellään tarpeen mukaan. Näin ollen nykyisen rakenteen säilyminen riippuu myös koulujen oppilasmäärien kehityksestä.

Vaikutukset

Vaihtoehto turvaisi nykyisten lähipalvelujen ja tuttujen toimintaympäristöjen säilymisen. Lapsille, oppilaille ja perheille aiheutuisi toimipaikkojen lakkauttamisesta, yhdistämisestä tai palvelujen siirtämisestä johtuvia muutoksia vain oppilasmäärän laskiessa alle 25:n. Oppilasennusteen toteutumiseen liittyvä epävarmuus voi lisätä

perheiden epävarmuutta. Myös nykyiset koulumatkat ja kuljetusjärjestelyt säilyisivät pääosin ennallaan.

Pienenevät lapsi- ja oppilasmäärät johtavat kuitenkin siihen, että osa toimipaikoista ja tiloista jää vajaakäytölle ellei vapaaksi jääviin tiloihin saada muuta toimintaa.

Ryhmien muodostaminen, henkilöstön tarkoituksenmukainen sijoittaminen ja palvelujen tasapuolinen järjestäminen voivat vaikeutua erityisesti pienimmissä yksiköissä.

Samalla kustannukset lasta tai oppilasta kohden suurella todennäköisyydellä kasvavat, vaikka toimintaa sopeutettaisiin vuosittain.

Hyödyt ja mahdollisuudet

- Nykyiset lähipalvelut ja toimipaikat säilyvät.
- Lasten, oppilaiden ja perheiden arkeen kohdistuvat välittömät muutokset jäävät vähäisiksi.
- Rakenteellisiin muutoksiin liittyviä kertaluonteisia kustannuksia ja siirtymäjärjestelyjä ei synny.
- Toimintaa voidaan edelleen mukauttaa vuosittain lapsi- ja oppilasmäärien mukaan.

Haitat, riskit ja epävarmuudet

- Tilojen käyttöaste laskee lapsi- ja oppilasmäärien pienentyessä.
- Lapsi- ja oppilasmäärän vähentyessä kiinteistöjen ja toimipaikkojen ylläpito-kustannukset eivät pienene samassa suhteessa, jolloin kustannukset lasta tai oppilasta kohden kasvavat.
- Erityisesti pienissä yksiköissä ryhmien muodostaminen, henkilöstöressurssien tarkoituksenmukainen käyttö ja palvelujen yhdenvertainen järjestäminen voivat vaikeutua.
- Nykyisen rakenteen säilyttäminen rajoittaa merkittävästi sivistyspalveluiden mahdollisuuksia vastata valtionosuuksien ja muiden tulojen vähenemiseen.
- Rakennusten korjaus- ja investointitarpeet säilyvät.

Toteuttaminen

Vaihtoehto ei edellytä palvelurakennetta muuttavia erillisiä päätöksiä. Toiminnan, henkilöstön ja ryhmärakenteiden vuosittaista suunnittelua jatketaan lapsi- ja oppilasmäärien kehityksen perusteella. Lisäksi toimipaikkojen käyttöastetta, kustannuskehitystä ja rakennusten kuntoa on seurattava, jotta mahdolliseen myöhempään muutostarpeeseen voidaan reagoida riittävän ajoissa.

5.2. Esiopetus siirretään koulujen yhteyteen

Vaihtoehdossa pääosa nykyisin päiväkodeissa järjestettävästä esiopetuksesta siirretään koulujen yhteyteen. Honkajoella esiopetus järjestetään jo yhtenäiskoulun yhteydessä, ja vuorohoitoa tarvitsevat esioppilaat jatkaisivat Petäjäisten päiväkodissa. Esiopetus säilyy esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisena toimintana ja osana varhaiskasvatusta, mutta se toteutetaan koulun tiloissa. Muutos vaikuttaa esiopetuksen toimipaikkoihin sekä esiopetuksen, sitä täydentävän varhaiskasvatuksen ja kuljetusten käytännön järjestelyihin. Ratkaisu voi koskea koko esiopetusta tai osaa siitä.

Vaikutukset

Esiopetuksen järjestäminen koulujen yhteydessä voisi vahvistaa esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä sekä helpottaa lasten siirtymistä esiopetuksesta perusopetukseen. Lapset pääsisivät tutustumaan tulevaan kouluympäristöön, koulun toimintatapoihin ja henkilöstöön jo esiopetusvuoden aikana.

Muutos edellyttäisi, että kouluilta osoitettavat tilat soveltuvat esiopetusikäisten lasten toimintaan. Arvioinnissa on huomioitava opetustilojen lisäksi muun muassa lepo-, ruokailu-, ulkoilu- ja hygieniatilat sekä turvallisuus.

Ratkaisu vaikuttaisi henkilöstön sijoittumiseen, päivittäiseen yhteistyöhön ja vastuurakenteisiin. Taloudelliset vaikutukset muodostuisivat tilojen käytöstä, mahdollisista muutostöistä ja henkilöstöjärjestelyistä, jotka ovat riippuvaisia jatkovalmistelussa valittavasta toteuttamisvaihtoehdosta sekä varhaiskasvatuksen palveluverkkoon mahdollisen muutoksen jälkeen tehtävästä sopeuttamisesta.

Hyödyt ja mahdollisuudet

- Esi- ja alkuopetuksen pedagoginen yhteistyö voisi vahvistua.
- Lasten siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen voisi muodostua nykyistä sujuvammaksi.
- Esiopetuksen sijoittaminen vapautuviin koulutiloihin tehostaa kaupungin tilojen käyttöä.
- Mahdollistaa joistakin varhaiskasvatuksen käytössä olevista toimipaikoista luopumisen (pienistä varhaiskasvatusyksiköistä luopuminen vähentää kiinteistökuluja vuositasolla noin 55 000 €)⁵.
- Erityisesti silloin, kun esiopetuksen siirtäminen koulujen yhteyteen mahdollistaa pienimmistä päiväkodeista luopumisen, ratkaisu tehostaa henkilöstöresurssien käyttöä (vuositasolla noin 70 000 €)⁶.

Haitat, riskit ja epävarmuudet

- Tilojen käyttöönotto voi edellyttää muutostöitä, kalustamista ja investointeja, jotka tarkentuvat mahdollisessa jatkovalmistelussa.
- Esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen yhteistyö voi vähentyä, jos toiminta sijoittuu eri toimipaikkoihin.
- Kuljetustarve ja kuljetuskustannukset voivat muuttua.

Toteuttaminen

Esiopetuksen siirtyminen kouluihin näyttää oppilasennusteiden toteutuessa olevan mahdollista lukuvuodesta 2030–2031 alkaen. Koulutustiimissä on tarkasteltu kahta vaihtoehtoa esiopetuksen järjestämiseksi koulujen yhteydessä. Honkajoella esiopetus järjestetään jo nykyisellään yhtenäiskoulun yhteydessä eikä siihen esitetä muutosta. Molemmissa vaihtoehdoissa osa esiopetuksen lisäksi vuorohoitoa tarvitsevien esioppilaiden ryhmä jatkaisi Petäjäisten päiväkodissa.

⁵ Kiinteisökuiluiksi laskettu sisäisten vuokrien osuus Luoman ja Jalavan päiväkodeista vuonna 2026.

⁶ Arvio perustuu varhaiskasvatuksen laitosapulaisten määrän vähentämiseen kahdella.

Vaihtoehdossa A kouluille siirtyvät esioppilaat keskitetään Kangasmetsän kouluun, jolloin kaikki esioppilaiden opetus järjestettäisiin koulukeskuksessa. Ratkaisu edellyttää Kangasmetsän koulun 3.–6. vuosiluokkien siirtämistä Keskustan kouluun. Tällöin Kangasmetsän koulussa toimisivat esiopetus ja vuosiluokat 1–2. Oppilaita olisi ennusteen mukaan yhteensä 187 lukuvuonna 2030–2031 ja 169 lukuvuonna 2031–2032. Keskustan koulussa toimisivat vuosiluokat 3–6, joilla olisi vastaavasti 324 ja 309 oppilasta. Pohjanlinnan koulussa jatkaisivat vuosiluokat 7–9, joiden oppilasmääräksi arvioidaan 334 lukuvuonna 2030–2031 ja 302 lukuvuonna 2031–2032.

Vaihtoehdossa B muut esioppilaat sijoitetaan Keskustan kouluun. Ratkaisu edellyttää Keskustan koulun 5.–6. vuosiluokkien siirtämistä Kangasmetsän kouluun. Keskustan koulussa toimisivat tällöin esiopetus ja vuosiluokat 1–4. Oppilaita olisi yhteensä 348 lukuvuonna 2030–2031 ja 326 lukuvuonna 2031–2032. Kangasmetsän ja Pohjanlinnan kouluissa järjestettäisiin vuosiluokkien 5–9 opetus, ja niiden yhteenlaskettu oppilasmäärä olisi vastaavasti 497 ja 454. Oppilasmäärän edelleen pienentyessä 5. vuosiluokka ja myöhemmin myös 6. vuosiluokka voitaisiin palauttaa Keskustan kouluun siten, ettei järjestely aiheuttaisi jo koulunsa aloittaneille oppilaille ylimääräisiä siirtymisiä koulusta toiseen.

Molemmat vaihtoehdot helpottavat oppimista tukevien opetusjärjestelyjen toteuttamista ja tukevat opetusryhmien koon hallintaa käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Vaihtoehdossa A koulurakennusten käyttöaste kuitenkin laskee oppilasmäärän pienentyessä edelleen. Tämä lisää pidemmällä aikavälillä tarvetta tarkastella käytössä olevien koulutilojen määrää ja palvelurakennetta uudelleen.

Vaihtoehdossa B tilojen käyttöä voidaan mukauttaa joustavammin oppilasmäärän kehityksen mukaan. Oppilasmäärän myöhemmin pienentyessä viides- ja kuudesluokkalaiset voidaan siirtää takaisin Keskustan kouluun. Tällöin Kangasmetsän koulukiinteistöstä vapautuu tiloja muiden toimintojen käyttöön.

Liitteessä 1 esitetään koulujen oppilasennusteet, jotka perustuvat 10.3.2026 tilanteen mukaisiin oppilasmääriin. Keskusta-alueen koulut on tarkastelussa yhdistetty kokonaisuudeksi oppilasmäärän kehityksen havainnollistamiseksi. Lukuvuodesta 2030–2031 alkaen ennusteisiin on sisällytetty myös esioppilaat, jotta luvut kuvaavat koulujen kiinteistöjä käyttävien lasten kokonaismäärää.

Toteuttaminen edellyttää tarkempaa vaikutusten arviointia, kuulemisten toteuttamista sekä tarvittavia päätöksiä esiopetuksen toimipaikoista ja toiminnan organisoinnista. Muutos on toiminnallisesti merkittävä ja edellyttää, että sitä koskeva päätös tehdään riittävän ajoissa ennen suunniteltua toteutusajankohtaa, jotta tarvittavat tila-, henkilöstö-, kuljetus- ja muut käytännön järjestelyt ehditään suunnitella ja toteuttaa hallitusti.

5.3. Keskusta-alueen koulujen hallinnon tiivistäminen

Vaihtoehdossa Kangasmetsän ja Pohjanlinnan koulut yhdistetään yhdeksi kouluksi, jotka toimivat toistaiseksi omissa rakennuksissaan kunnes oppilasmäärä mahdollistaa tiivistämisen yhteen koulurakennukseen. Muutos kohdistuu koulujen hallintoon ja johtamisrakenteeseen, eikä se sellaisenaan tarkoita opetuksen siirtämistä. Hallinnollisesti yhdistettävällä koululla olisi yhteinen johto, henkilöstö, talous ja toiminnan suunnittelu. Pohjanlinnan ja Kangasmetsän kouluilla on jo nykyisellään yhteinen toimistosihteeri sekä yhteisiä opettajia ja tiloja.

Vaikutukset

Hallinnon tiivistäminen mahdollistaisi samalla tontilla sijaitsevien koulujen tarkastelun yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena. Oppilasryhmien, henkilöstön, opetustilojen ja tukipalvelujen käyttöä voitaisiin suunnitella nykyistä joustavammin yli nykyisten koulurajojen. Yhteinen johtaminen voisi myös vahvistaa koulujen välistä pedagogista yhteistyötä ja yhtenäistää toimintatapoja.

Muutos vaikuttaisi rehtoreiden tehtäviin ja vastuualueisiin sekä mahdollisesti muun henkilöstön työn organisointiin. Oppilaiden näkökulmasta vaikutukset riippuisivat siitä, muutetaanko hallinnollisen yhdistämisen yhteydessä vuosiluokkien, opetusryhmien tai opetustilojen sijoittumista. Muutoksen arvioidaan tuovan vuositason enintään noin 80 000 euron säästön, joka muodostuu rehtorin henkilöresurssin vähentymisestä. Riippuen toteuttamistavasta muutos voi helpottaa pitkällä aikavälillä myös opetusryhmien määrän sopeuttamista oppilasmäärän muutokseen.

Hyödyt ja mahdollisuudet

- Johtamis- ja hallintorakenne selkeytyy.
- Henkilöstöä, opetustiloja ja muita resursseja voidaan käyttää joustavammin.

- Yhteinen toiminnan suunnittelu ja pedagoginen kehittäminen vahvistuvat.
- Päällekkäinen hallinnollinen työ vähenee (taloudellinen vaikutus vuositasolla arviolta 80 000 €).
- Yhdistettynä koulujen vuosiluokkarakenteen uudistamiseen mahdollistaisi opetusryhmien tarkoituksenmukaisemman muodostamisen ja opetusresurssien tehokkaamman käytön myös ikäluokkien pienentyessä.

Haitat, riskit ja epävarmuudet

- Johdettavan kokonaisuuden koko kasvaa, mutta pysyy edelleen valtakunnallisesti tarkasteltuna kohtuullisena.
- Muutos edellyttää johtamisvastuiden ja lähijohtamisen järjestämistä uudelleen.
- Hallinnollisen muutoksen taloudelliset vaikutukset voivat jäädä vähäisiksi, ellei samalla muuteta toimintatapoja tai tarkastella kriittisesti resurssien käyttöä.

Toteuttaminen

Muutos edellyttää tarkempaa vaikutusten arviointia, kuulemisten toteuttamista, päätöstä koulujen hallinnollisesta yhdistämisestä sekä johtamisrakenteen, talouden ja toiminnan suunnittelua. Myös koulujen nimet, oppilaaksiottoalueet ja muut hallinnolliset asiakirjat on tarvittaessa päivitettävä. Muutos on toiminnallisesti merkittävä, joten sitä koskeva päätös tulee tehdä riittävän ajoissa ennen suunniteltua käyttöönottoa. Näin johtamisjärjestelyt, henkilöstövaikutukset ja käytännön toimintamalli ehditään valmistella ennen uuden lukuvuoden alkua.

5.4. Perusopetuksen keskittäminen Keskustan, Venesjärven ja Honkajoen alueille

Vaihtoehdossa kaupungin perusopetus keskitetään keskustan, Venesjärven ja Honkajoen alueilla sijaitseviin kouluihin. Tämä tarkoittaa kahden kyläkoulun toiminnan päättymistä ja niiden oppilaiden lähikoulun muuttumista. Oppilaat sijoitetaan jällelle jääviin kouluihin asuinpaikan, koulujen tilakapasiteetin ja tarkoituksenmukaisten kuljetusjärjestelyjen perusteella.

Muutos tiivistää kaupungin kouluverkkoa ja vähentää käytössä olevien koulukiinteistöjen määrää. Samalla jäljelle jäävien koulujen oppilasmäärät kasvavat verrattuna tilanteeseen, jossa nykyinen koulurakenne säilytetään.

Vaikutukset

Opetuksen keskittäminen säilyttäisi jäljelle jäävien koulujen käyttöasteen vakaampana. Tämä parantaisi mahdollisuuksia muodostaa pedagogisesti tarkoituksenmukaisia opetusryhmiä sekä kohdentaa opetus-, ohjaus- ja tukiresursseja joustavasti. Hiitaammin oppilasmäärältään pienenevien yksiköiden toiminnan ennakointi ja pitkän aikavälin suunnittelu helpottuu.

Lakkautettavien koulujen oppilaiden lähikoulu, koulumatka ja kuljetusjärjestelyt muuttuisivat. Koulumatkat pitenisivät osalla oppilaista ja kuljetettavien oppilaiden määrä kasvaisi. Muutos vaikuttaisi myös kyläyhteisöihin, joissa koulu on paikallisesti merkittävä palvelu ja kokoontumispaikka.

Muutos vähentäisi henkilöstötarvetta. Kahden koulukiinteistön jääminen pois opetuskäytöstä vähentäisi perusopetuksen tila- ja ylläpitokustannuksia. Taloudellisessa kokonaisarviossa on kuitenkin huomioitava koulukuljetusten lisääntyvät kustannukset sekä käytöstä poistuvista kiinteistöistä mahdollisesti edelleen aiheutuvat menot.

Hyödyt ja mahdollisuudet

- Käytössä olevien koulukiinteistöjen määrä vähenee ja tilojen sekä henkilöstöresurssin käyttö tehostuu (kahdesta koulukiinteistöstä luopumisen vaikutus kiinteistökuluihin vuositasolla noin 156 000 € ja henkilöstökuluihin 170 000 €)⁷.
- Opetusryhmien muodostaminen sekä opetus-, ohjaus- ja tukiresurssien kohdentaminen helpottuvat.
- Hallinnon, henkilöstön ja muiden resurssien tarve vähenee.
- Ratkaisu vastaa ennakoivasti oppilasmäärän pitkän aikavälin vähenemiseen.

⁷ Arvio muodostuu kahden koulukiinteistön sisäisten vuokrien poistumisesta, yhteensä noin 156 000 euroa vuodessa, sekä kolmen luokanopettajan ja yhden osa-aikaisen koulunkäynninohjaajan henkilöstökustannuksista, arviolta yhteensä noin 170 000 euroa vuodessa.

Haitat, riskit ja epävarmuudet

- Lakkautettavien koulujen oppilaiden lähikoulu vaihtuu ja koulumatkat pitenevät.
- Koulukuljetusten tarve, matka-ajat ja kustannukset kasvavat. Matka-ajat säilyvät edelleen kohtuullisina (lakkautettavien koulujen etäisyys keskustasta 4,5–9 km).
- Oppilaat joutuvat sopeutumaan uusiin kouluyhteisöihin ja toimintaympäristöihin.
- Muutos vaikuttaa henkilöstön tehtäviin, työskentelypaikkoihin ja henkilöstötarpeeseen
- Muutos vaikuttaa kyläyhteisöjen elinvoimaan ja koulurakennusten muuhun käyttöön.
- Taloudellinen hyöty jää arvioitua pienemmäksi, jos käytöstä poistuvista kiinteistöistä ei voida luopua tai niille ei löydy muuta käyttöä.

Toteuttaminen

Toteuttaminen edellyttää päätöstä kahden koulun lakkauttamisesta, lähikoulualueiden tarkistamista sekä oppilaiden sijoittumisen ja koulukuljetusten suunnittelua. Ennen päätöksentekoa on arvioitava tarkemmin vaikutukset, vastaanottavien koulujen tilojen riittävyys sekä muutoksen taloudelliset vaikutukset. Oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja muille osallisille on varattava mahdollisuus tulla kuulluiksi. Mahdollisessa jatkovalmistelussa on huomioitava Kyynärjärven koulun määräaikainen vuokrasopimus (vuokrasopimus 31.6.2028 asti, irtisanomisaika 12 kk).

Muutos on toiminnallisesti ja paikallisesti merkittävä. Sitä koskevat päätökset tulee tehdä riittävän ajoissa, jotta opetusryhmät, henkilöstöjärjestelyt, koulukuljetukset ja mahdolliset tilamuutokset ehditään suunnitella ennen toiminnan käynnistymistä.

5.5. Hongon päiväkodin toiminnan siirtäminen Honkajoen yhtenäiskoulun tiloihin

Hongon päiväkoti toimii määräaikaikaisella vuokrasopimuksella vuokratiloissa. Oppilasennusteen mukaan Honkajoen yhtenäiskoulun oppilasmäärä on lukuvuonna 2032–2033 noin 62 prosenttia lukuvuoden 2025–2026 oppilasmäärästä (oppilaiden määrä vähenee noin 60:llä). Koululta vapautuvia tiloja voitaisiin tämän perusteella hyödyntää varhaiskasvatuksen järjestämisessä ja Hongon päiväkodin toiminta siirtää yhtenäiskoulun yhteyteen 1.8.2032 alkaen.

Ennen ratkaisua tulee mahdollisessa jatkovalmistelussa selvittää tilojen toiminnallinen ja tekninen soveltuvuus varhaiskasvatukseen sekä tarvittavat muutostyöt, piha-alueet ja toiminnan yhteensovittaminen koulun kanssa.

Hyödyt ja mahdollisuudet

- Kaupungin omien tilojen käyttö tehostuu ja eri-ikäisten lasten palvelut muodostavat yhtenäisemmän kokonaisuuden.
- Yhteiset tilat voivat lisätä henkilöstön ja tukipalvelujen yhteistyömahdollisuuksia sekä helpottaa lasten siirtymistä varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen.
- Vuokratiloista luopuminen vähentäisi vuotuisia tilakustannuksia noin 200 000 euroa ja tehostaisi kaupungin omien tilojen käyttöä.

Haitat, riskit ja epävarmuudet

- Koulun tilojen soveltuminen varhaiskasvatukseen edellyttää tarkempaa selvittämistä, ja siirto voi vaatia tilamuutoksia ja investointeja.
- Ratkaisussa on turvattava sekä päiväkodin että koulun toiminnalliset tarpeet ja riittävä tilakapasiteetti myös mahdollisten ennusteista poikkeavien muutosten varalta.

Toteuttaminen

Toteuttaminen edellyttää päätöstä Hongon päiväkodin toiminnan siirtämisestä sekä Honkajoen yhtenäiskoulun tilojen toiminnallisen ja teknisen soveltuvuuden selvittämistä. Ennen päätöksentekoa on arvioitava tarkemmin varhaiskasvatuksen tilatarpeet, tarvittavat muutostyöt ja piha-alueet, koulun oman tilankäytön kehitys sekä muutoksen taloudelliset vaikutukset. Henkilöstölle, huoltajille ja muille osallisille on varattava mahdollisuus tulla kuulluiksi.

Ratkaisua koskevat päätökset tulee tehdä riittävän ajoissa, jotta tilamuutokset, toiminnan sijoittuminen, henkilöstöjärjestelyt ja muut käytännön järjestelyt ehditään suunnitella ja toteuttaa ennen toiminnan käynnistymistä.

5.6. Lukiokoulutuksen keskittäminen

Vaihtoehdon kuvaus

Vaihtoehdossa kaupungin järjestämä lukiokoulutus keskitetään Kankaanpään Yhteislyseoon ja Honkajoen lukion toiminta päättyy. Kaikki uudet opiskelijat aloittavat opintonsa Yhteislyseossa.

Honkajoen lukion toiminta voidaan päättää joko vaiheittain tai yhdellä kertaa. Vaiheittaisessa toteutuksessa lukioon ei otettaisi enää uusia opiskelijoita, mutta siellä jo opiskelevat voisivat jatkaa opiskelua nykyisessä toimipaikassa. Toisena vaihtoehtona on siirtää kaikki opiskelijat Yhteislyseoon samasta ajankohdasta alkaen. Vaiheittainen toteutus turvaisi opiskelijoiden opintojen jatkuvuutta nykyisessä toimintaympäristössä, mutta edellyttäisi lukiotoiminnan ylläpitämistä kahdessa toimipaikassa siirtymäajan ja lykkäisi taloudellisten vaikutusten täysimääräistä toteutumista. Yhdellä kertaa toteutettava muutos mahdollistaisi toiminnan ja resurssien nopeamman keskittämisen, mutta aiheuttaisi todennäköisesti merkittävää haittaa Honkajoen lukiossa jo opiskelevien opinnoille. Toteuttamistapa ja siirtymäajan pituus ratkaistaisiin tarkemmassa jatkovalmistelussa.

Muutoksen jälkeen lukiokoulutus muodostaisi yhden hallinnollisen ja toiminnallisen kokonaisuuden. Opiskelijat, henkilöstö, opetusryhmät ja taloudelliset resurssit sijoituisivat yhteen toimipaikkaan.

Vaikutukset

Lukiokoulutuksen keskittäminen yhteen toimipaikkaan vähentäisi päällekkäistä opetustarjontaa ja opetusryhmiä. Keskittäminen mahdollistaisi opettajien työpanoksen kohdentamista opiskelijamäärän mukaisesti. Taloudellisia säästöjä syntyisi opetuksen ja hallinnon lisäksi Honkajoen lukion käytössä olevista tiloista vain siltä osin kuin tilojen käyttöä tai kustannuksia voidaan tosiasiallisesti vähentää.

Alustavan laskelman perusteella lukiokoulutuksen keskittämisen arvioidaan vähentävän kaupungin vuosittaisia toimintakuluja noin 350 000 euroa⁸. Arvio muodostuu pääosin noin 310 000 euron henkilöstökulujen vähenemisestä. Lisäksi säästöä syntyisi aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoista sekä osasta palvelujen ostoja ja muita toimintakuluja. Kaikki Honkajoen lukioon nykyisin kohdistuvat kustannukset eivät kuitenkaan poistu toiminnan päättyessä. Osa hallinnon ja opetuksen henkilöstökuluista säilyisi, ja yhteisiin tiloihin sekä palveluihin liittyviä kustannuksia siirtyisi Honkajoen yhtenäiskoulun vastattavaksi. Tämän vuoksi arvio kuvaa alustavaa nettovaikutusta kaupungin toimintakuluihin eikä Honkajoen lukion nykyisten kokonaiskustannusten poistumista. Arvio ei tässä vaiheessa sisällä muutoksen mahdollista vaikutusta lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitukseen. Taloudellinen kokonaisvaikutus riippuu myös siitä, kuinka moni Honkajoen lukioon muutoin hakeutuva opiskelija aloittaisi opintonsa Kankaanpään Yhteislyseossa.

Honkajoen alueella asuvien opiskelijoiden päivittäiset opiskelumatkat pitenisivät. Vaikutuksia Honkajoen yhtenäiskoulun toimintaan ja opetuksen järjestämiseen tulee selvittää tarkemmin.

⁸ Arvio perustuu keskittämisen yhteydessä väheneviin henkilöstö- ja opetuskustannuksiin. Arviossa on huomioitu keskittämisen jälkeen säilyvä henkilöstöresurssi sekä varaus Yhteislyseon mahdollisiin lisäryhmiin ensimmäisinä vuosina.

Hyödyt ja mahdollisuudet

- Pääallekkäisen opetustarjonnan ja pienten opetusryhmien määrä vähenee, mikä mahdollistaa opetushenkilöstön työpanoksen kohdentamisen nykyistä tarkoituksenmukaisemmin.
- Oppimisen tuen ja ohjauksen resursseja voidaan kohdentaa nykyistä joustavammin yhdessä toimipaikassa.
- Lukiokoulutuksen kustannuksia voidaan sopeuttaa opiskelijamäärän ja valtionosuuden vähenemiseen (keskittämisen arvioidaan vähentävän lukio-koulutuksen kustannuksia vuositasona noin 350 000 €).

Haitat, riskit ja epävarmuudet

- Honkajoen alueella asuvien opiskelijoiden opiskelumatkat ja koulupäivien kokonaiskesto pitenevät.
- Osa nykyisen Honkajoen lukion hakeutumisalueen opiskelijoista voi hakeutua Kankaanpään sijasta muiden kuntien lukioihin tai ammatilliseen koulutukseen.
- Honkajoen alueelta poistuu oma toisen asteen oppilaitos, millä on vaikutuksia alueen palveluihin ja elinvoimaan.
- Muutos vaikuttaa henkilöstön tehtäviin, työskentelypaikkoihin ja henkilöstötarpeeseen.
- Yhteislyseon tilojen riittävyys on varmistettava.
- Taloudellisen hyödyn suuruuteen vaikuttavat opiskelijoiden hakeutuminen, henkilöstöratkaisut, kuljetuskustannukset ja vapautuvien tilojen tuleva käyttö.
- Muutos nostaa Honkajoen yhtenäiskoulun kustannuksia vuositasona noin 50 000 eurolla⁹.

Toteuttaminen

Toteuttaminen edellyttää päätöstä Honkajoen lukion toiminnan päättymisestä sekä tarkempaa suunnitelmaa opiskelijoiden, henkilöstön, opetustarjonnan ja tilojen järjestämisestä. Ennen päätöksen tekemistä on toteutettava kuulemiset sekä tarkempi

⁹ Yhtenäiskoululle jäävät kustannukset koostuvat pääosin rakennuksen sisäisestä vuokrasta sekä puhtaanapidosta.

vaikutusten arviointi. Muutos on toiminnallisesti ja alueellisesti merkittävä, joten sitä koskeva päätös tulee tehdä riittävän ajoissa ennen suunniteltua toteutusta. Näin opiskelijavalinta, opetustarjonta, henkilöstöjärjestelyt ja viestintä ehditään valmistella hallitusti.

6. Muut talouden sopeuttamiskeinot

Edellä kuvatut vaihtoehdot kohdistuvat varhaiskasvatukseen ja opetuksen palvelurakenteeseen ja pyrkivät mukauttamaan toimipaikkojen, tilojen ja henkilöstön määrää vähenevään palvelutarpeeseen. Kaupungin taloutta voidaan sopeuttaa myös palvelujen sisältöön, laajuuteen ja resursointiin kohdistuvilla ratkaisuilla.

Tässä luvussa esitellyt keinot eivät pääsääntöisesti vähennä käytössä olevien toimipaikkojen tai tilojen määrää eivätkä siten ratkaise pienenevistä ikäluokista aiheutuvaa rakenteellista sopeuttamistarvetta. Ne voivat kuitenkin pienentää vuosittaisia toimintamenoja ja täydentää palvelurakennetta koskevia ratkaisuja. Osa keinoista merkitsee samalla opetuksen tai muiden lapsille ja nuorille tarjottavien palvelujen vähentämistä. Tämän vuoksi niiden vaikutuksia on arvioitava taloudellisten vaikutusten lisäksi palvelujen laadun, yhdenvertaisuuden sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta.

6.1. Opetuksen laajuuteen ja sisältöön kohdistuvat muutokset

Perusopetuksen kustannuksia voidaan vähentää supistamalla opetukseen käytettävää tuntiresurssia. Tarkasteltavina vaihtoehtoina ovat olleet käsityön lisätuntien ja jakotuntien vähentäminen sekä musiikki- ja liikuntapainotteisista luokista luopuminen. Käsityön lisätuntien vähentämisen arvioitu kustannusvaikutus on noin 35 000 euroa¹⁰ ja painotusluokkien noin 5 000 euroa¹¹ vuodessa.

Jakotuntien vähentämisellä saavutettava säästö olisi näitä suurempi, enimmillään säästö voisi olla noin 200 000 euroa¹² vuodessa. **Vähennys heikentäisi kuitenkin erityisesti alakoulujen mahdollisuuksia jakaa opetusryhmiä ja kohdistuisi siten**

¹⁰ Arvio perustuu käsityön opetuksen vähentämiseen yhteensä kaupunkitasolla 15 viikkotunnilla lukuvuodessa. Vähennys saavutetaan poistamalla paikallisesta tuntijaosta vuosiluokille 3–6 sijoitetut valtakunnallisen vähimmäistuntimäärän ylittävät vuosiviikkotunnit.

¹¹ Arvio perustuu paikallisen opetussuunnitelman mukaisten liikuntaluokan vuosittaisten kahden lisäliikuntatunnin vähentämisestä (monipuolisuusvalmennus).

¹² Vähennettävien jakotuntien määrä on laskettu vähentämällä rehtoreilta saadusta jakotuntien määrästä noin 40 %.

eri tavoin eri koulujen oppilaisiin. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusrahoituksella järjestettävät jakotunnit jäisivät vähennyksen ulkopuolelle niin kauan kuin toimintaan saadaan ulkopuolista rahoitusta.

Lukiokoulutuksessa opetuksen laajuuteen kohdistuvia sopeuttamismahdollisuuksia ovat myös tuntikehyksen supistaminen, mikä käytännössä tarkoittaa koulukohtaisten opintojaksojen vähentämistä sekä urheilulinjan toiminnan tarkastelu. Koulukohtaisten opintojaksojen vuosikustannukseksi on arvioitu noin 118 000 euroa¹³ ja urheilulinjan noin 30 000 euroa¹⁴. Muutokset vaikuttaisivat lukion opetustarjonnan laajuuteen ja opiskelijoiden mahdollisuuksiin valita paikallisesti tarjottavia opintoja. On huomioitava, että **lukioden koulukohtaisiin opintojaksoihin kuuluvat mm. kaikkien oppiaineiden ylioppilaskokeisiin valmistavat kertauskurssit. Niiden järjestämisen rajoittaminen vaikuttaa merkittävästi opiskelijoiden oppimisedellytysten toteutumiseen.** Lukiokoulutukseen kohdistuvien vaihtoehtojen jatkoarvioinnissa on huomioitava myös vaikutukset lukioden vetovoimaan ja opiskelijoiden hakeutumiseen.

6.2. Henkilöstöresurssin tarkistaminen

Koulunkäynninohjaajiin varattu resurssi muodostaa merkittävän osan perusopetuksen henkilöstöresurssista. Talouden sopeuttamiskeinona voidaan tarkastella ohjaajaresurssin vähentämistä ja kohdentamista nykyistä tarkemmin oppilaiden tuen tarpeiden perusteella. Kymmenen koulunkäynninohjaajan vähentämisen arvioitu kustannusvaikutus on noin 270 000 euroa vuodessa. Määrää voidaan vähentää henkilöstön vaihtuvuutta ja määräaikaisten palvelussuhteiden päättymistä hyödyntäen ilman kouluverkkoon kohdistuvia rakenteellisia muutoksia.

Koulunkäynninohjaajien määrä vaikuttaa kuitenkin koulujen mahdollisuuksiin järjestää oppilaiden tarvitsema tuki, avustajapalvelut ja turvallinen koulupäivä. Henkilöstöresurssin vähentämistä ei siksi voida toteuttaa yksinomaan kaikille kouluille kohdistettavana tasamääräisenä vähennyksenä. Valmistelussa on arvioitava koulu-

¹³ Arvio perustuu lukioden paikallisten opintojaksojen poistamiseen, mikä vähentäisi opetuksen määrää yhteensä noin 50 vuosiviikkotunnilla ja sitä vastaavalla määrällä vuosittaisia opetuskustannuksia.

¹⁴ Lukion urheilulinjan kustannukset sisältävät lukion aamuvalmennusten järjestämisen sekä urheilulinjan toimintaan sisältyvän paikallisen yhteistyön koordinoinnin.

ja oppilasryhmäkohtaiset tarpeet sekä varmistettava oppilaiden päätöksiin perustuvien avustajapalvelujen ja muiden lakisääteisten tukitoimien toteutuminen. Samalla on arvioitava vaikutukset opettajien työhön, opetusryhmien toimintaan ja henkilöstön kuormitukseen.

6.3. Lakisääteisiä tehtäviä täydentävät palvelut ja toiminta

Taloudellisia säästöjä voitaisiin saavuttaa myös luopumalla kokonaan tai osittain palveluista, jotka täydentävät lakisääteistä perusopetusta. Tarkasteltavina ovat olleet koulusosionomin tehtävä, GEO-oppimiskeskuksen ylläpito sekä aamu- ja iltapäivätoiminta. Koulusosionomin tehtävän vuosittaiset kustannukset ovat noin 48 000 euroa, GEO-oppimiskeskuksen ylläpitokustannus noin 21 000 euroa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan nettokustannus noin 200 000 euroa.

Palveluista luopuminen vähentäisi kaupungin menoja, mutta samalla lapsille, nuorille ja perheille tarjottava tuki tai toiminta vähenisi. Aamu- ja iltapäivätoiminnan muutoksissa negatiiviset vaikutukset pienten koululaisten arkeen ja huoltajien työssäkäyntimahdollisuuksiin ovat merkittäviä. Koulusosionomin tehtävän osalta olisi puolestaan arvioitava, miten tehtäviin sisältyvä ennalta ehkäisevä ja yhteisöllinen työ järjestettäisiin muutoksen jälkeen. GEO-oppimiskeskus sijaitsee kaupungin omistamassa kiinteistössä koulun alueella, mikä tulee huomioida keskuksen jatkoa tarkasteltaessa.

6.4. Kehittämishankkeisiin osallistuminen

Kaupunki osallistuu useisiin valtionavustuksilla rahoitettaviin kehittämishankkeisiin, joihin sisältyy kaupungin oma rahoitusosuus. Tällaisia ovat muun muassa Harrastamisen Kankaanpään malli, Koulu-PT-toiminta sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen myönnettyllä rahoituksella toteutettavat toimenpiteet. Lukuvuoden 2025–2026 ja toimintavuoden 2026–2027 tietojen perusteella näiden hankkeiden yhteenlasketut vuosittaiset omarahoitusosuudet ovat noin 80 000 euroa.

Hankkeista luopuminen vähentäisi kaupungin omia kustannuksia, mutta samalla menetettäisiin arviolta noin 260 000 euroa ulkopuolista rahoitusta.

Toiminnan päättyminen vähentäisi merkittävästi tai lopettaisi kokonaan muun muassa koulupäivän yhteydessä tarjottavan harrastustoiminnan, lasten fyysistä ak-

tiivisuutta tukevan toiminnan sekä heikentäisi koulujen mahdollisuuksia vahvistaa opimisen edellytyksiä ja alueellista yhdenvertaisuutta. Hankkeisiin osallistumista on tämän vuoksi perusteltua arvioida hankekohtaisesti suhteuttamalla kaupungin omarahoitusosuus saatavaan ulkopuoliseen rahoitukseen ja toiminnalla saavutettaviin hyötyihin.

Lukiokoulutuksen hankkeiden kaupungille jääväksi kustannukseksi on arvioitu noin 10 000 euroa vuodessa. Osa lukiokoulutuksen omarahoitusosuuksista katetaan osallistumismaksuilla. Myös niiden osalta mahdollinen säästö jäisi pienemmäksi kuin samalla menetettävä ulkopuolinen rahoitus ja hankkeiden mahdollistama toiminta.

6.5. Tilojen käytön ja toiminnan organisoinnin muutokset

Kustannuksia voidaan vähäisessä määrin vähentää myös tiivistämällä toimintaa nykyisen palvelurakenteen sisällä. Honkajoen yhtenäiskoulun esiopetuksen ja vuosiluokkien 1–5 sijoittaminen Hongon kivikouluun mahdollistaisi puukoulun käytöstä luopumisen. Ratkaisun arvioitu kustannusvaikutus olisi noin 19 000 euroa vuodessa. Puukoulusta luopumista tarkasteltaessa on kuitenkin huomioitava rakennuksen sijoittuminen koulun alueelle. Koululaisten kesätoiminnan keskittäminen Kankaanpäässä yhteen toimipisteeseen ja sen järjestäminen Honkajoella päiväkodin yhteydessä mahdollistaisi kesäaikaan nykyistä tarkoituksenmukaisemman tila- ja henkilöstöresurssin käytön.

Palvelurakenteen muutosten myötä kouluilta voi myöhemmin vapautua tiloja myös muiden kaupungin palvelujen käyttöön. Vapaan sivistystyön toiminnan siirtämisen vapautuviin koulutiloihin on arvioitu voivan vähentää kustannuksia noin 90 000 euroa¹⁵ vuodessa. Ratkaisu voisi toteutua asteittain 2030-luvun alkupuolelta alkaen, mutta toteuttamiskelpoisuus riippuu koulujen tilankäyttöä koskevista päätöksistä. Vaihtoehtoja on siksi arvioitava osana kaupungin tilojen käytön kokonaisuutta eikä perusopetuksen itsenäisinä säästötoiminna.

¹⁵ Arvio perustuu vapaan sivistystyön käytössä olevien kiinteistöjen vuotuisista kiinteistökuluista.

6.6. Muiden keinojen käytössä erityisesti huomioitavaa

Muut talouden sopeuttamiskeinot voivat muodostaa osan kaupungin talouden tasapainottamisen kokonaisuudesta, mutta niiden vaikutukset ja säästöpotentiaali vaihtelevat. Niitä on arvioitava yhdessä palvelurakenteeseen kohdistuvien vaihtoehtojen kanssa. **Useiden samanaikaisten toimien yhteisvaikutukset palvelujen laatuun, yhdenvertaisuuteen, henkilöstöön sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin on huomioitava jatkovalmistelussa.**

7. Vaihtoehtojen yhteenvetoa

Seuraavaan taulukkoon on koottu selvityksessä tarkastellut vaihtoehdot ja muut sopeuttamiskeinot, niiden mahdollinen toteuttamisajankohta sekä keskeiset yhteydet muihin ratkaisuihin ja palveluihin. Ajankohdat ovat alustavia, ellei vaihtoehdon toteuttamiselle ole selvityksessä määritelty tarkempaa ajankohtaa. Useat ratkaisut vaikuttavat toistensa toteuttamisedellytyksiin, minkä vuoksi **taulukkoa ei tule tulkita toisistaan riippumattomien toimenpiteiden aikatauluksi**.

Vaihtoehto tai toimenpide	Mahdollinen ajankohta tai ajoituksen peruste	Alustava taloudellinen vaikutus	Keskeiset yhteydet ja riippuvuudet
Palvelut järjestetään nykyisellään	Jatkuva vaihtoehto vuosina 2026–2035	Ei rakenteellisia säästöjä. Kustannukset lasta ja oppilasta kohden todennäköisesti kasvavat ja palveluverkon korjaus- sekä investointitarpeet säilyvät.	Edellyttää toimipaikkojen käyttöasteen, kustannusten ja rakennusten kunnon seuranta. Koulujen toimintaan vaikuttaa valtuuston linjaama 25 oppilaan vähimmäismäärä.
Esiopetus siirretään koulujen yhteyteen	Oppilasennusteen perusteella aikaisintaan lukuvuodesta 2030–2031	Voi vähentää tila- ja henkilöstökustannuksia, jos ratkaisu mahdollistaa varhaiskasvatuksen toimipaikkojen tai ryhmärakenteen muuttamisen. Muutostyöt ja kuljetukset voivat lisätä kustannuksia.	Kytkeytyy keskustan koulujen vuosiluokkien sijoitteluun, koulutilojen käyttöön sekä Impivaaran päiväkodin tarveselvitykseen ja varhaiskasvatuksen toimipaikkarakenteeseen. Vaikuttaa myös täydentävään varhaiskasvatukseen ja kuljetuksiin.
Keskusta-alueen koulujen hallintoa tiivistetään	Mahdollinen toteuttaa lukuvuoden vaihteessa erillisen valmistelun ja päätöksenteon jälkeen	Pelkän hallinnollisen yhdistämisen säästö voi jäädä vähäiseksi (enimmillään noin 80 000 € vuodessa). Taloudellinen hyöty kasvaa, jos samalla voidaan tehostaa johtamis-, henkilöstö- ja tilaresurssien käyttöä.	Voidaan toteuttaa itsenäisenä muutoksena, mutta hyödyt kasvavat, jos samalla tarkastellaan koulujen toimintaa, vuosiluokkien sijoittumista ja tilojen käyttöä. Tukee esiopetuksen mahdollista siirtämistä kouluihin.
Perusopetus keskitetään keskustan, Venesjärven ja Honkajoen alueille	Toteutusajankohta ratkaistavissa jatkovalmistelussa; päätökset tarvitaan hyvissä ajoin ennen suunniteltua muutoslukuvuotta	Vähentää henkilöstö-, tila- ja ylläpitokustannuksia (alustava arvio 330 000 €). Koulukuljetusten kustannukset saattavat kasvaa. Kokonaishyöty riippuu erityisesti käytöstä poistuvien kiinteistöjen tulevasta käytöstä ja kustannuksista.	Kytkeytyy vastaanottavien koulujen tilakapasiteettiin, lähikoulualueisiin, koulukuljetuksiin, henkilöstöön sekä käytöstä vapautuvien kiinteistöjen tulevaan käyttöön.

Vaihtoehto tai toimenpide	Mahdollinen ajankohta tai ajoituksen peruste	Alustava taloudellinen vaikutus	Keskeiset yhteydet ja riippuvuudet
Lukiokoulutus keskitetään Kankaanpään Yhteislyseoon	Toteutettavissa uuden lukuvuoden alusta päätöksessä määriteltävällä siirtymäajalla	Alustavan laskelman mukaan kaupungin toimintakulut voisivat vähentyä noin 350 000 euroa vuodessa. Arvio perustuu pääosin henkilöstökulujen vähenemiseen, eikä siihen sisälly mahdollista valtionosuusrahoituksen muutosta. Kokonaisvaikutus riippuu opiskelijoiden hakeutumisesta sekä siitä, missä määrin Honkajoen lukioon kohdistuvia palvelu- ja tilakustannuksia voidaan tosiasiallisesti vähentää.	Vaikuttaa merkittävästi Honkajoen yhtenäiskoulun sekä Yhteislyseon toimintaan, henkilöstöön, tilojen käyttöön, opiskelijoiden kulkemiseen sekä lukiokoulutuksen vetovoimaan ja opiskelijaksi hakeutumiseen.
Opetuksen tuntiresurssia ja paikallista opetustarjontaa vähennetään	Mahdollista toteuttaa talousarvio- ja lukuvuosisuunnitelun yhteydessä	Käsityön lisätunnit noin 35 000 €/vuosi, painotusluokat noin 5 000 €/vuosi ja jakotunnit enimmillään noin 200 000 €/vuosi. Lukion koulukohtaisten opintojaksojen kustannus noin 118 000 €/vuosi ja urheilulinjan noin 30 000 €/vuosi.	Vaikutukset riippuvat kouluverkosta, ryhmäkoosta ja muista henkilöstömuutoksista. Lukiokoulutuksessa merkittävä yhteys myös lukioiden määrään ja vetovoimaan.
Koulunkäynninohjaajaresurssi tarkistetaan	Asteittain henkilöstösuunnitelun sekä määräaikaisten palvelussuhteiden ja vaihtuvuuden yhteydessä	Kymmenen ohjaajan vähentämisen arvioitu vaikutus noin 270 000 €/vuosi.	Voidaan toteuttaa itsenäisenä toimenpiteenä. Vaikutuksia arvioitava yhdessä ryhmäkoon, kouluverkon, oppilaiden tuen tarpeiden ja lakisääteisten avustajapalvelujen kanssa.
Lakisääteisiä tehtäviä täydentäviä palveluja ja toimintaa vähennetään	Mahdollista toteuttaa talousarviopäätösten yhteydessä	Koulusosionomin tehtävä noin 48 000 €/vuosi, GEO-oppimiskeskus noin 21 000 €/vuosi sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan nettokustannus noin 200 000 €/vuosi. Toteutuva säästö riippuu muutoksen laajuudesta ja mahdollisista korvaavista järjestelyistä.	Vaikuttaa lasten, nuorten ja perheiden saamaan tukeen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarve voi muuttua kouluverkon ja kuljetusten muuttuessa.
Kehittämishankkeisiin osallistumista vähennetään	Hankekausien ja uusien rahoituspäätösten yhteydessä	Perusopetukseen liittyvien hankkeiden omarahoitusosuudet yhteensä noin 80 000 €/vuosi ja lukiohankkeiden noin 10 000 €/vuosi. Samalla menetettäisiin huomattavasti enemmän ulkopuolista rahoitusta.	Kaupungin oman rahoitusosuuden lisäksi on huomioitava menetettävä ulkopuolinen rahoitus ja hankkeilla järjestettävän toiminnan korvaaminen.
Honkajoen puukoulun käytöstä luovutaan	Mahdollinen tilojen soveltuvuuden ja toiminnan sijoittamisen tarkemman selvittämisen jälkeen	Arvioitu kustannusvaikutus noin 19 000 €/vuosi.	Edellyttää esiopetuksen ja vuosiluokkien 1–5 sijoittumista Hongon kivikouluun. Yhteys Honkajoen muun koulu- ja lukiotoiminnan ratkaisuihin.

Vaihtoehto tai toimenpide	Mahdollinen ajankohta tai ajoituksen peruste	Alustava taloudellinen vaikutus	Keskeiset yhteydet ja riippuvuudet
Koululaisten kesätoimintaa keskitetään	Mahdollista toteuttaa vuosittaisen toiminnan suunnittelun yhteydessä	Tehostaa tilojen ja henkilöstön käyttöä. Euromääräinen vaikutus vähäinen, mahdollisesti muutamia tuhansia euroja (edellyttää tarkempaa arviointia).	Kytkeytyy varhaiskasvatuksen ja koulutilojen kesäaikaiseen käyttöön sekä henkilöstön sijoittumiseen.
Hongon päiväkodin vuokratiloista luovutaan	Mahdollista toteuttaa 2032	Mahdollistaa noin 200 000 euron vuotuisista vuokratilakustannuksista luopumisen. Nettovaikutus riippuu yhtenäiskoulun muutostöistä, mahdollisista lisäkustannuksista ja tilojen tulevista ylläpitokustannuksista.	Kytkeytyy Honkajoen alueen kouluja koskeviin päätöksiin sekä lapsi- ja oppilasennusteiden toteutumiseen
Vapaan sivistystyön toimintaa siirretään vapautuviin koulutiloihin	Mahdollista aikaisintaan asteittain 2030-luvun alkupuolelta	Arvioitu kustannusvaikutus noin 90 000 €/vuosi. Mahdolliset tilojen muutostyöt on huomioitava.	Edellyttää, että koulutiloja vapautuu esiopetuksen, perusopetuksen tai muun palvelurakenteen muutosten seurauksena. Ratkaisu on osa kaupungin koko tilankäytön suunnittelua.

Vaihtoehdot muodostavat ajallisesti ja toiminnallisesti toisiinsa kytkeytyvän kokonaisuuden. Osa keinoista voidaan toteuttaa vuosittaisen talousarvio- ja toiminnan suunnittelun yhteydessä, kun taas palvelurakenteeseen kohdistuvat muutokset edellyttävät erillistä vaikutusten arviointia, kuulemista ja päätöksentekoa. **Erityisesti esiopetuksen, keskustan koulujen, Honkajoen palvelujen ja kaupungin tilankäytön ratkaisuja on tarpeen valmistella kokonaisuuksina.**

8. Johtopäätökset ja jatkovalmistelu

Selvityksen tavoitteena on ollut muodostaa alustava kokonaiskuva siitä, miten varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut voidaan järjestää laadukkaasti, yhdenvertaisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla lapsi- ja oppilasmäärien pienentyessä. **Tarkastelu osoittaa, että palvelutarpeen ja rahoituksen muutos on pitkäaikainen eikä siihen voida vastata pelkästään vuosittaisilla toiminnan sopeutuksilla.** Nykyinen palvelurakenne on mitoitettu tulevia ikäluokkia suuremmalle lapsi- ja oppilasmäärälle, minkä vuoksi toimipaikkoja, tiloja ja henkilöstöresurssia on tarpeen tarkastella ennakoivasti yhtenä kokonaisuutena.

Selvityksessä esitetyt vaihtoehdot eroavat toisistaan vaikutuksiltaan, toteuttamisajankohdaltaan ja taloudelliselta merkitykseltään. **Nykyisen palvelurakenteen säilyttäminen turvaisi lähipalvelujen jatkuvuuden, mutta johtaisi lapsi- ja oppilasmäärien pienentyessä tilojen käyttöasteen laskuun ja yksikkökohtaisten kustannusten kasvuun.** Se myös rajoittaisi merkittävästi sivistyspalveluiden mahdollisuuksia vastata kaupungin valtiosuosuuksien vähenemiseen. Palvelurakenteeseen kohdistuvat ratkaisut voisivat puolestaan tehostaa tilojen ja henkilöstöresurssien käyttöä, mutta ne aiheuttaisivat muutoksia lasten, oppilaiden, opiskelijoiden, perheiden ja henkilöstön arkeen sekä vaikuttaisivat palvelujen alueelliseen saavutettavuuteen.

Vaihtoehdot eivät ole toisistaan riippumattomia. Esiopetuksen mahdollinen siirtäminen koulujen yhteyteen kytkeytyy keskustan koulujen tilankäyttöön ja vuosiluokkien sijoittumiseen sekä varhaiskasvatuksen tulevaan toimipaikkarakenteeseen. Keskusta-alueen koulujen hallinnon tiivistäminen voi puolestaan tukea koulujen tarkastelua yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen keskittämiskäytännöt vaikuttaisivat henkilöstön ja kuljetusten lisäksi myös vapautuvien tilojen käyttöön sekä kaupungin muiden palvelujen järjestämismahdollisuuksiin. Ratkaisujen keskinäiset yhteydet on tämän vuoksi huomioitava sekä päätösten ajoituksessa että niiden vaikutusten arvioinnissa.

Muut talouden sopeuttamiskeinot voivat täydentää palvelurakennetta koskevia ratkaisuja ja pienentää vuosittaisia toimintamenoja. Ne eivät kuitenkaan vähennä käytössä olevien toimipaikkojen tai tilojen määrää eivätkä siten yksin ratkaise pienenevistä ikäluokista aiheutuvaa rakenteellista sopeuttamistarvetta. Osa keinoista kohdistuu suoraan opetuksen määrään, oppimisen tukeen tai lapsille ja nuorille tarjottaviin täydentäviin palveluihin. Niiden käytössä on siksi arvioitava taloudellisten vaikutusten lisäksi yhteisvaikutukset palvelujen laatuun, yhdenvertaisuuteen sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Selvitys tarjoaa pohjan yhteiselle keskustelulle siitä, mihin vaihtoehtoihin jatkovalmistelussa on tarkoituksenmukaista keskittyä ja millaisella aikataululla niitä olisi mahdollista tarkastella. Yhteiset linjaukset auttavat suuntaamaan valmistelua ja muodostamaan siitä vaiheittaisen kokonaisuuden, jossa huomioidaan sekä lähivuosien mahdolliset toimet että lapsi- ja oppilasmäärän kehityksestä riippuvat ratkaisut. Mahdollisista muutoksista päätetään myöhemmin erikseen tarkemman valmistelun, vaikutusten arvioinnin ja tarvittavien kuulemisten jälkeen.

Varhaiskasvatuksen toimipaikkarakennetta koskeva tarkastelu täydentyy Impivaaran päiväkodin tarveselvityksen valmistuttua. Esiopetuksen järjestämisvaihtoehtojen jatkovalmistelussa tulee tämän jälkeen arvioida yhdessä varhaiskasvatuksen tilatarpeet, kouluilta tulevaisuudessa vapautuvat tilat sekä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen järjestäminen. Perusopetuksen vaihtoehtojen osalta jatkovalmistelussa kootaan tarkemmat koulu- ja aluekohtaiset arviot oppilaiden sijoittumisesta, vastaanottavien koulujen tilojen riittävydestä, henkilöstövaikutuksista, koulukuljetuksista ja kiinteistöjen tulevasta käytöstä. Lukiokoulutuksen osalta on arvioitava erityisesti opiskelijoiden hakeutumista, opetustarjonnan järjestämistä, henkilöstö- ja tilavaikutuksia sekä yhteyttä Honkajoen yhtenäiskoulun toimintaan. Honkajoen alueella 2030-luvun alkupuolella tulee ratkaistavaksi myös päiväkodin sijoittuminen. Päiväkotitoimii vuokrakiinteistössä, jonka vuokra-aika päättyy määräaikaisena 31.12.2031.

Myös taloudellisia vaikutuksia on tarkennettava niiden vaihtoehtojen osalta, jotka etenevät jatkovalmisteluun. Arvioinnissa tulee huomioida vuosittaisten käyttötaloudsvaikutusten lisäksi mahdolliset muutostyöt ja muut kertaluonteiset

kustannukset, kuljetuskustannusten muutokset sekä se, voidaanko vapautuvien tilojen ylläpitokustannuksia tosiasiallisesti vähentää. **Eri vaihtoehtoilta esitettyjä säästöarvioita ei voida laskea sellaisinaan yhteen, koska ratkaisut ovat osittain päällekkäisiä ja yhden vaihtoehdon toteuttaminen voi muuttaa muiden vaihtoehtojen taloudellisia vaikutuksia tai rajata toteuttamismahdollisuuksia.**

Selvitys ei sellaisenaan sisällä esitystä yksittäisen vaihtoehdon valitsemisesta, vaan se muodostaa tietopohjan jatkovalmistelulle ja päätöksenteolle. Jatkovalmistelussa on ratkaistava, mitkä vaihtoehdot otetaan tarkempaan arviointiin, missä järjestyksessä niitä valmistellaan ja millä aikataululla mahdolliset päätökset tuodaan toimivaltaisten päätöksentekaelinten käsiteltäviksi. Tavoitteena tulee olla ratkaisu, joka mukauttaa palvelujen järjestämisen muuttuvaan palvelutarpeeseen ja kaupungin taloudellisiin edellytyksiin samalla, kun lakisääteisten palvelujen laatu, saavutettavuus ja yhdenvertainen toteutuminen turvataan.

9. Liitteet

Liite 1: Koulujen oppilasennusteet perustuen oppilasmäärään 10.03.2026. Ennusteissa huomioitu kaupunginvaltuuston linjaus koulun toiminnan jatkumisesta, mikäli oppilasmäärä on vähintään 25. Ennusteisiin koulukohtainen 25 rajan alittava oppilasmäärä on merkitty punaisella ja ko. koulun oppilaat on seuraavasta syksystä alkaen siirretty keskusta-alueen kouluihin. Lukuvuodesta 2030–2031 alkaen esioppilaat on laskettu mukaan koulujen oppilasmäärään ko. kiinteistöjä käyttävien lasten määrän havainnollistamiseksi.

OPPILASMÄÄRÄ LV 2025-2026

10.03.2026

LV 2025-2026											
KOULUN NIMI	E	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	oppil.
Keskusta-alueen koulut		87	92	92	107	109	99	133	132	130	981
KYYNÄRJÄRVI		0	3	5	5	6	7				26
VENESJÄRVI		1	3	8	7	3	9				31
VIHTELJÄRVI		3	3	5	4	4	5				24
YHTEENSÄ:	0	91	101	110	123	122	120	133	132	130	1062
HONKAJOEN YHTENÄISKOULU yht.	12	13	18	15	18	19	16	22	10	20	163
PERUSKOULU YHTEENSÄ:	12	104	119	125	141	141	136	155	142	150	1225

OPPILASENNUSTE LV 2026-2027

10.03.2026

LV 2026-2027											
KOULUN NIMI	E	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	oppil.
Keskusta-alueen koulut		72	87	92	92	107	109	120	133	132	944
KYYNÄRJÄRVI		7	0	3	5	5	6				26
VENESJÄRVI		5	1	3	8	7	3				27
VIHTELJÄRVI		1	3	3	5	4	4				20
YHTEENSÄ:		85	91	101	110	123	122	120	133	132	1017
HONKAJOEN YHTENÄISKOULU yht.	7	12	13	18	15	18	19	16	22	10	150
PERUSKOULU YHTEENSÄ:	7	97	104	119	125	141	141	136	155	142	1167

OPPILASENNUSTE LV 2027-2028

10.03.2026

LV 2027-2028

KOULUN NIMI	E	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	oppil.
Keskusta-alueen koulut		79	73	90	95	97	111	122	120	133	920
KYYNÄRJÄRVI		3	7	0	3	5	5				23
VENESJÄRVI		4	5	1	3	8	7				28
VIHTELJÄRVI											0
YHTEENSÄ	0	86	85	91	101	110	123	122	120	133	971
HONKAJOEN YHTENÄISKOULU yht.	13	6	12	13	18	15	18	19	16	22	152
PERUSKOULU YHTEENSÄ	13	92	97	104	119	125	141	141	136	155	1123

OPPILASENNUSTE LV 2028-2029

10.03.2026

LV 2028-2029

KOULUN NIMI	E	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	oppil.
Keskusta-alueen koulut		82	79	73	90	95	97	123	122	120	881
KYYNÄRJÄRVI		6	3	7	0	3	5				24
VENESJÄRVI		5	4	5	1	3	8				26
VIHTELJÄRVI											0
YHTEENSÄ	0	93	86	85	91	101	110	123	122	120	931
HONKAJOEN YHTENÄISKOULU yht.	7	13	6	12	13	18	15	18	19	16	137
PERUSKOULU YHTEENSÄ	7	106	92	97	104	119	125	141	141	136	1068

OPPILASENNUSTE LV 2029-2030

10.03.2026

LV 2029-2030

KOULUN NIMI	E	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	oppil.
Keskusta-alueen koulut		75	82	79	73	90	95	110	123	122	849
KYYNÄRJÄRVI		7	6	3	7	0	3				26
VENESJÄRVI		11	5	4	5	1	3				29
VIHTELJÄRVI											0
YHTEENSÄ:	0	93	93	86	85	91	101	110	123	122	904
HONKAJOEN YHTENÄISKOULU yht.	11	7	13	6	12	13	18	15	18	19	132
PERUSKOULU YHTEENSÄ	11	100	106	92	97	104	119	125	141	141	1036

OPPILASENNUSTE LV 2030-2031

10.03.2026

LV 2030-2031

KOULUN NIMI	E	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	oppil.
Keskusta-alueen koulut	56	53	75	82	79	73	90	101	110	123	842
KYYNÄRJÄRVI	3	6	7	6	3	7	0				32
VENESJÄRVI	5	5	11	5	4	5	1				36
VIHTELJÄRVI											0
YHTEENSÄ:	64	64	93	93	86	85	91	101	110	123	910
HONKAJOEN YHTENÄISKOULU yht.	14	11	7	13	6	12	13	18	15	18	127
PERUSKOULU YHTEENSÄ	78	75	100	106	92	97	104	119	125	141	1037

LV 2031-2032

KOULUN NIMI	E	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	oppil.
Keskusta-alueen koulut	49	56	53	75	82	79	73	91	101	110	769
KYYNÄRJÄRVI	11	3	6	7	6	3	7				43
VENESJÄRVI	5	5	5	11	5	4	5				40
VIHTELJÄRVI											0
YHTEENSÄ:	65	64	64	93	93	86	85	91	101	110	852
HONKAJOEN YHTENÄISKOULU yht.	7	14	11	7	13	6	12	13	18	15	116
PERUSKOULU YHTEENSÄ	72	78	75	100	106	92	97	104	119	125	968